

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE NACHTEGAALSTRAAT 10 IN AALST (OOST-VLAANDEREN)

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 388

Rapport opgemaakt door: ABO NV

Kontichsesteenweg 38
2630 Aartselaar

September 2017

Dossiernr. 20942 (intern)

(AOE): 2017C83

Aartselaar

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Nachtegaalstraat 10 in Aalst (Oost-Vlaanderen)

Auteurs

Jan Coenaerts en Sebastiaan Goovaerts

Opdrachtgever

BVI

Projectnummer

- 20942 (intern)
- 2017C83 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, september 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template		

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	03/03/2017	Interne draft
v1	31/08/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	04/09/2017	Definitieve versie na weigering

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	VERSLAG VAN RESULTATEN.....	7
1	INLEIDING.....	7
1.1	Thesaurus	7
1.2	Samenvatting.....	7
1.3	Administratieve gegevens	8
1.4	Doel van het onderzoek.....	9
1.5	Aanleiding van het onderzoek.....	9
1.6	Afbakening studiegebied	9
1.7	Onderzoeksstrategie.....	12
2	AARD VAN DE BEDREIGING.....	14
2.1	Huidige situatie.....	14
2.2	Toekomstige situatie	26
2.3	Toekomstige situatie	26
3	ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE	34
3.1	Topografische situering	34
3.2	Bodemkundige situering.....	38
4	ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	45
4.1	Inventarissen onroerend erfgoed.....	45
4.2	Cartografische bronnen.....	50
4.3	Recente landschapsveranderingen	55
5	GEMOTIVEERD ADVIES	58
5.1	Interpretatie en datering.....	58
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	58
6	KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING.....	61
7	BIBLIOGRAFIE.....	62
7.1	Literaire bronnen.....	62
DEEL 2	BIJLAGEN.....	63

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017).....	10
Figuur 2: Het projectgebied (rode polygoon) weergegeven op het GRB met aanduiding van de kadastrale gegevens (bron: Geopunt 2017)	11
Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: CadGIS 2017)	12
Figuur 4: Orthofoto met bestaande situatie (Bron: Opdrachtgever 2017)	14
Figuur 5: Bestaande situatie (Bron: Opdrachtgever 2017)	25
Figuur 6: De toekomstige situatie - visualisering (Bron: Opdrachtgever 2017)	28
Figuur 7: Inplantingsplannen en snedes- schaal 1 / 250 (Bron: Opdrachtgever 2007)	33
Figuur 8: Details topografische kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Bron: Geopunt 2017)	34
Figuur 9: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofielen van het studiegebied (geel) (bron: Geopunt 2017).....	35
Figuur 10: Hoogteprofiel volgens een noord-zuid-as met aanduiding van het studiegebied en de Wildebeek (Geopunt 2017)	36
Figuur 11: Hoogteprofiel volgens een west-oost-as met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)	36
Figuur 12: <i>Hillshade</i> (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	37
Figuur 13: DTM met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017).....	38
Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017).....	39
Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 3) (bron: Geopunt 2017)	40
Figuur 16: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 3) (bron: Geopunt 2017)	41
Figuur 17: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	41
Figuur 18: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017).....	42
Figuur 19: Bodemerosiekaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)	43

Figuur 20: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Geopunt 2017)	44
Figuur 21: Tabel met geraadpleegde bronnen	45
Figuur 22: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed en het onderzoeksgebied (rood) (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017).....	46
Figuur 23: Tabel met de locatie van het bouwkundig erfgoed in de regio	47
Figuur 24: Orthofoto (2013-2015) met aanduiding studiegebied (rood) en beschermde stads- en dorpsgezichten binnen een straal van 500 en 1000m (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017)	47
Figuur 25: De CAI-meldingen in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied (2017).....	48
Figuur 26: Overzichtstabel CAI-locaties in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied	49
Figuur 27: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)	50
Figuur 28: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017).....	51
Figuur 29: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)	52
Figuur 30: Vandermaelen kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017) .	53
Figuur 31: Popp kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017).....	54
Figuur 32: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, zwart-wit 1971) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	55
Figuur 33: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 1979-1990) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	56
Figuur 34: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	57

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Aalst, KMO-park, overstromingsgebied, geëgaliseerd terrein

1.2 SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de realisatie van een KMO-park in de Nachtegaalstraat 10 te Aalst.

Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten en sporen te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het archeologisch, historisch en landschappelijk onderzoek blijkt, dat het plangebied deels gelegen is in de vallei van de Wildebeek. Dit betekent, dat het hoger en droger gelegen deel van het plangebied – in de onmiddellijke nabijheid van water – aantrekkelijk was voor menselijke occupatie. Het plangebied heeft dus een hoge archeologisch potentieel. Aan de andere kant werd het natuurlijke landschap pas laat definitief omgezet in een antropogeen landschap.
- 2) Het plangebied is sinds de jaren '60 van de vorige eeuw in gebruik als industriële zone. Dit houdt in dat de bodem al verstoord is door de bebouwing, aangezien het plangebied in functie van de bouw van de loodsen geëgaliseerd werd. In het zuidelijke deel van het plangebied is er nog een vijver aanwezig en een parkeerterrein, dat op het oostelijke deel van de aldaar gedempte vijver werd aangelegd. Ook daar kunnen we dus met zekerheid geen archeologische waarden verwachten.
- 3) Gezien de hoge archeologische verwachting en gezien het feit, dat de bodemverstoring niet bevestigd kon worden, is er een mogelijk potentieel tot kennisvermeerdering.

Uit 1, 2 en 3 kan geconcludeerd worden, dat de verwachting om archeologische resten aan te treffen aanwezig is, gezien de ligging in een nat gebied, gezien de geattesteerde bodemverstoringen en gezien de reeds bestaande industriële bebouwing. De landschappelijke, archeologische en historische gegevens die verzameld zijn in deze bureaustudie maken in vergelijking met de bekende gegevens over bodemverstoringen, dat er onzekerheid blijft bestaan over de mogelijke aanwezigheid van een archeologisch intacte bodem en aldus een archeologisch potentieel.

Om hiervoor een definitief uitsluitsel te krijgen wordt dan ook verder onderzoek in uitgesteld traject aangeraden om de bodemverstoring definitief vast te stellen en op basis daarvan verder onderzoek uit te sluiten of uit te voeren.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017C83
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO NV
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres studiegebied	
- straat + nr.:	Nachtegaalstraat 10
- postcode :	9300
- fusiegemeente :	Aalst
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	NW: 128006, 178037 NO:128100, 178010 ZW: 127990, 177798 ZO: 128135, 177813
Kadaster	
- Gemeente :	Aalst
- Afdeling :	12
- Sectie :	B
- Percelen :	732v – 677h
Onderzoekstermijn	februari-maart 2017
Thesauri	Bureauonderzoek, Aalst, KMO-park, overstromingsgebied, geëgaliseerd terrein

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief, dat potentieel in het onderzoeksgebied aanwezig is, door de nakende bodemingrepen is bedreigd. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. Daarnaast wordt nagegaan welke de staat van bewaring is, die we kunnen verwachten voor deze potentiële, archeologische sporen en resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande bodemingreep zou zijn op deze potentiële archeologische sporen en resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit de bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.5 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kadert in een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag en kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de ontwikkeling van een KMO-park.

Het onderzoeksgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, niet een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt en niet in een beschermde archeologische site. De totale perceelsoppervlakte daarentegen is wel groter dan 3.000 m² en de effectieve bodemingreep bedraagt meer dan 5.000 m² in een KMO zone. Hierdoor is een archeologisch vooronderzoek verplicht volgens art. 5.4.1. van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet van 2015. Op deze juridische basis wordt voorafgaand aan de bouwvergunning een archeologienota zonder ingreep in de bodem opgesteld.

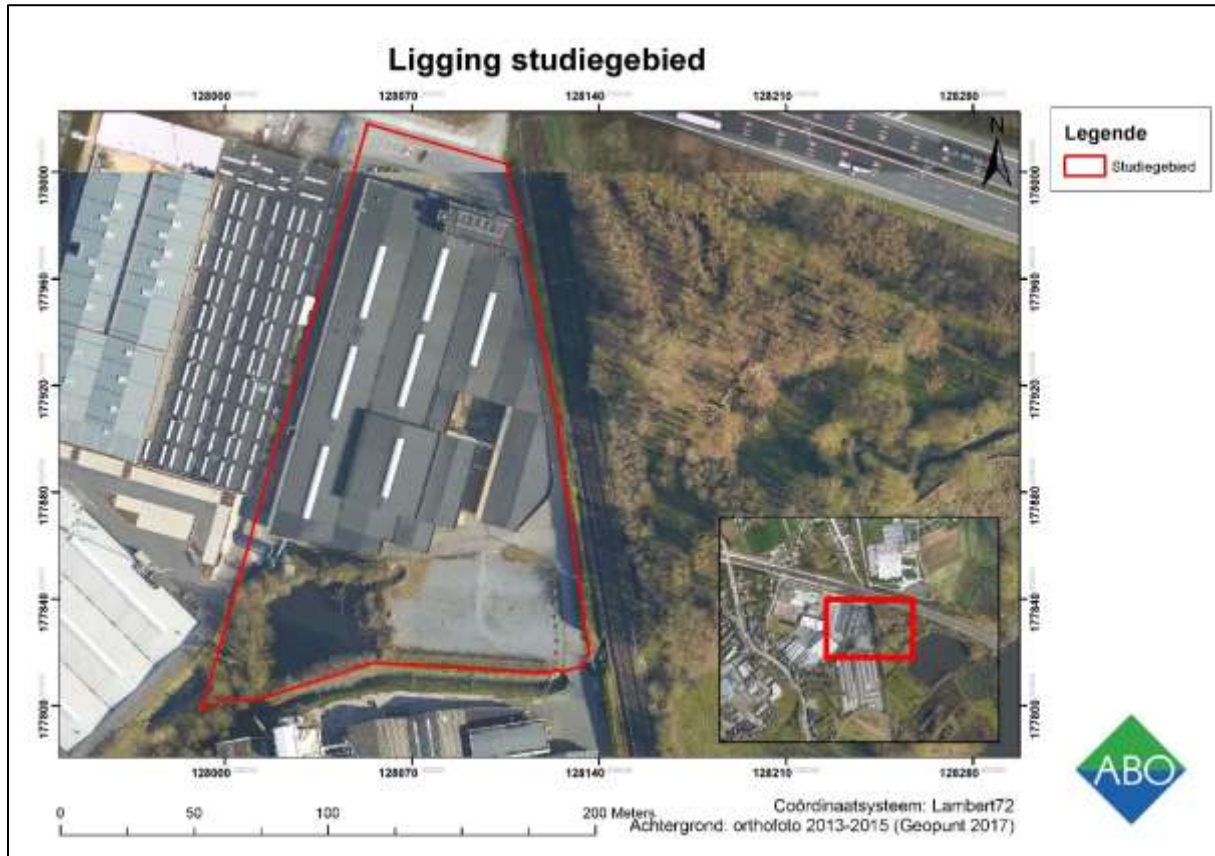
De opmaak van deze nota gebeurt conform de 'Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen' (2015) en de door het Agentschap Onroerend Erfgoed verspreide bijkomende richtlijnen in verband met het opstellen van archeologienota's.

1.6 AFBAKENING STUDIEGEBIED

Het onderzoeksgebied (Figuur 1-3), dat voorwerp is van dit archeologische bureauonderzoek, ligt aan de Nachtegaalstraat 10 in Aalst. Het masterplan voor de voormalige bedrijfssite van Dekaply - fabrikant van gemelamineerde platen - werd opgemaakt om de verlaten bedrijfssite een nieuwe toekomst te geven. Het onderzoeksgebied is volgens het gewestplan (nr. 12) Aalst – Ninove – Geraardsbergen – Zottegem (dd. 30/05/1978) gelegen in 'industriegebied'.

Met de aanleg van een KMO-park kan de gemeente Aalst zijn ondernemende inwoners stevig verankeren. De voormalige bedrijfssite van Dekaply is grotendeels gelegen in de gemeente Denderleeuw, aan de gemeentegrens met Aalst (Erembodegem). Een deel van de bedrijfssite ligt binnen de grenzen van Aalst en heeft het adres Nachtegaalstraat 10 toegewezen gekregen. De site bevindt zich ten zuiden van de E40 (Oostende – Brussel), ten westen van de spoorweg Gent – Brussel (lijn 50), en binnen de industriezone Zuid II (9320 Erembodegem – Aalst).

De ontwikkeling van een KMO-park op maat van de bestaande site heeft naast economische ook andere voordelen. De bestaande natuurlijke elementen worden in het ontwerp verwerkt zodat een harmonieuze groene 'park' omgeving ontstaat waarbinnen economische activiteiten plaatsvinden. Met de ontwikkeling van een KMO-park is de omgevingskwaliteit een even grote zorg. Op deze manier kunnen ondernemingen in een aangename omgeving een hun bedrijf vestigen. De ecologische component gaat verder dan enkel zorgen voor een groene uitstraling.

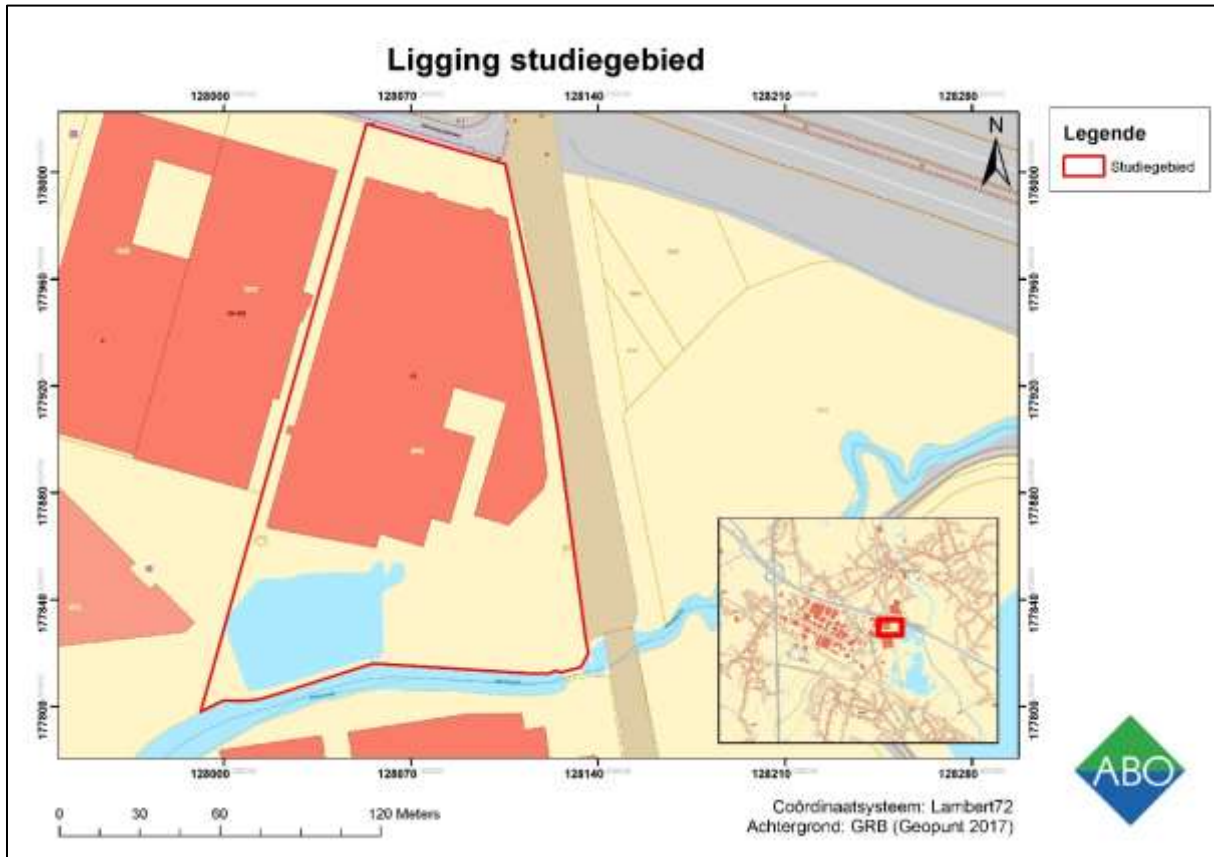
Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

Het onderzoeksgebied is gelegen in de vallei van de Wildebeek. In het KMO-park zal dan ook voldoende aandacht besteed worden aan de waterhuishouding van het terrein door het voorzien van hemelwaterputten en *wadis*. De verschillende KMO-units worden maximaal gegroepeerd en maximaal geïsoleerd om de ecologische voetafdruk minimaal te houden.

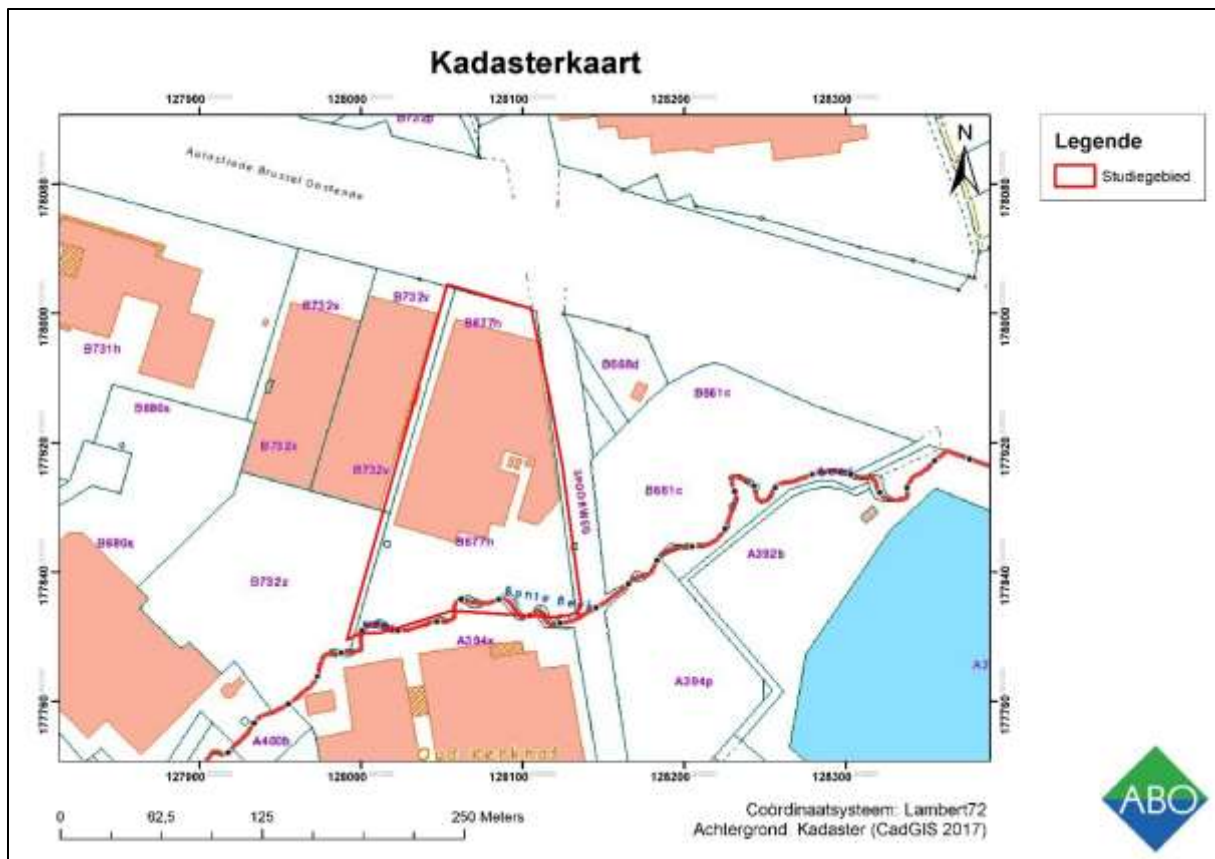
In het onderzoeksgebied en in de omgeving rondom bevinden zich verschillende vijvers en plassen, die het natte karakter van het gebied onderstrepen. In het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen (2012) wordt de Dendervallei met haar vier grote meersen en de beekvalleien van Wilde-, Kipsteek- en Molenbeken als een groene natuurlijke deelruimte omschreven. Deze beekvalleien doorsnijden en verrijken daardoor andere deelruimten, van waaruit ze, op bruggen en met doorkijken en toegangen, sterk beleefbaar is.

In de valleien en meersen staat een beleid van versterking van open ruimte en natuur, van (her)ontwikkeling als overstromingsgebieden en van gerichte inbreng van aantrekkelijke passieve en zachte recreatie op water en oevers voorop.

De Wildebeek vormt trouwens een fysieke barrière die langs het onderzoeksgebied stroomt. Dit betekent, dat het onderzoeksgebied, ten opzichte van de omgeving, zich situeert in een laaggelegen en nat gebied, dat in het verleden dus niet aantrekkelijk was voor menselijke occupatie. Prehistorische mensen gaven de voorkeur aan de drogere gebieden in het landschap, maar ook landbouwers legden hun akkers bij voorkeur op drogere plekken aan.

Figuur 2: Het projectgebied (rode polygoon) weergegeven op het GRB met aanduiding van de kadastrale gegevens (bron: Geopunt 2017)

Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: CadGIS 2017)

De kadasterkaart (Figuur 3) als bron voor het onderzoek naar de historische en archeologische gelaagdheid geeft een goed beeld van de historische bewoning. De oorspronkelijke perceelsindeling is een relatief stabiel element, die vaak een prestedelijke oorsprong kent. Ondanks de processen van herverdeling blijven oude bezitsgrenzen en straatpatronen lang zichtbaar in het landschap.

1.7 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota bestaat uit een bureaustudie (vooronderzoek zonder ingreep in de bodem). De bedoeling van dit bureauonderzoek is om tot een waardering van het archeologisch potentieel (= de ondergronds nog aanwezige archeologische erfgoedwaarden) binnen het projectgebied te komen. De aard van de civiel-technische werken dient te worden afgewogen ten opzichte van de beschikbare kennis van het projectgebied op topografisch, bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak om zo een onderbouwde inschatting te kunnen maken van het archeologisch potentieel van het projectgebied.

Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen gesteld worden:

- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Hoe verhouden de gekende archeologische sites in de buurt zich tot het landschap?
- Is de bodemopbouw in het onderzoeksgebied intact, gedeeltelijk of volledig verstoord?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sites?
- Wat zijn de karakteristieken van deze sites?
- Wat betekent dit voor het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?

- Welke impact hebben de voorziene werken op de bodem?
- Is verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

Twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

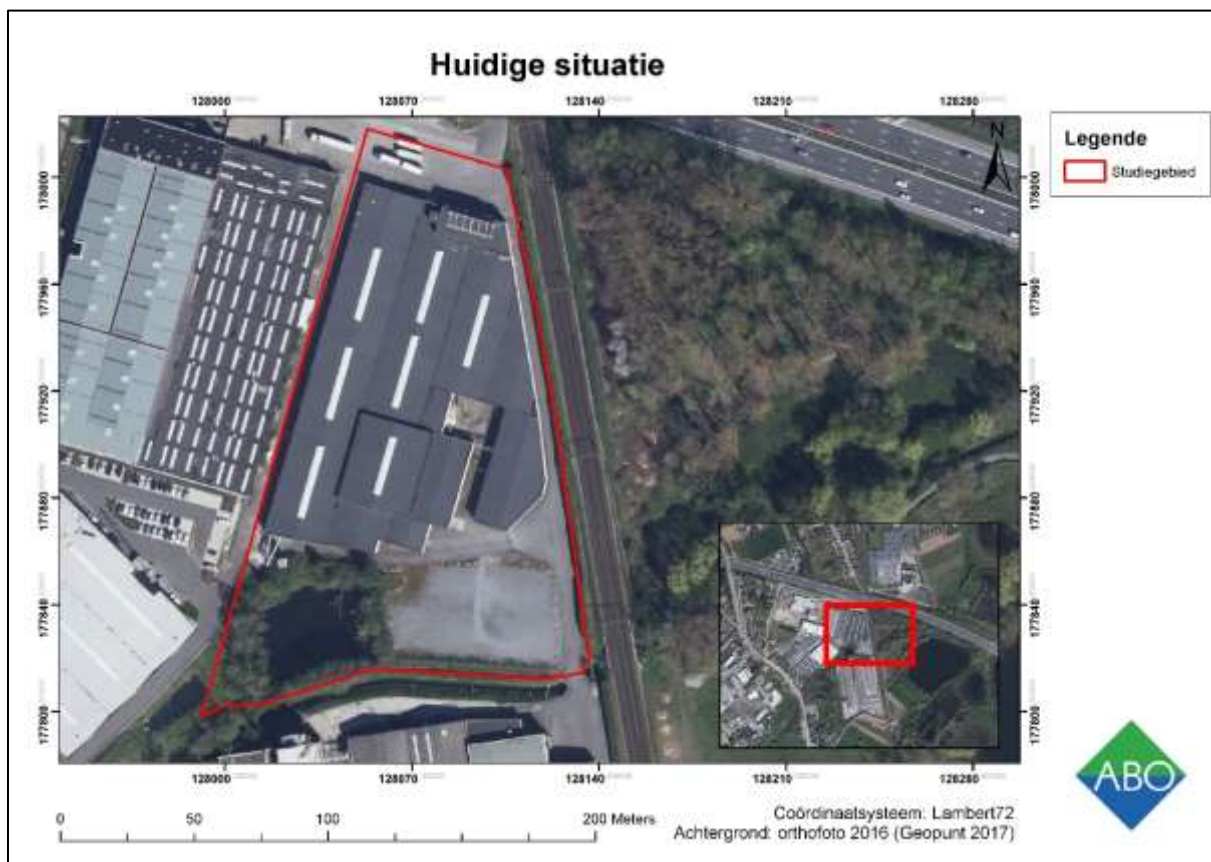
- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst. 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het doel van deze hoofdstukken is dan ook om een beoordeling te maken van het onderzoeksgebied op basis van gekende landschappelijke, historische, cartografische en archeologische informatie. Vervolgens wordt gekeken in welke mate het terrein nog voldoende intact is. Daarna wordt het archeologisch verwachtingsprofiel geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze civieltechnische werken te bepalen en een advies te formuleren.

Het bureauonderzoek werd opgemaakt op een PC met *Office-software*. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving (*QGis*). In dit softwarepakket werden de digitale ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van de WMS-lagen en/of de *shapefiles* die ter beschikking gesteld worden door de Vlaamse overheid via www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be en de website van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI).

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

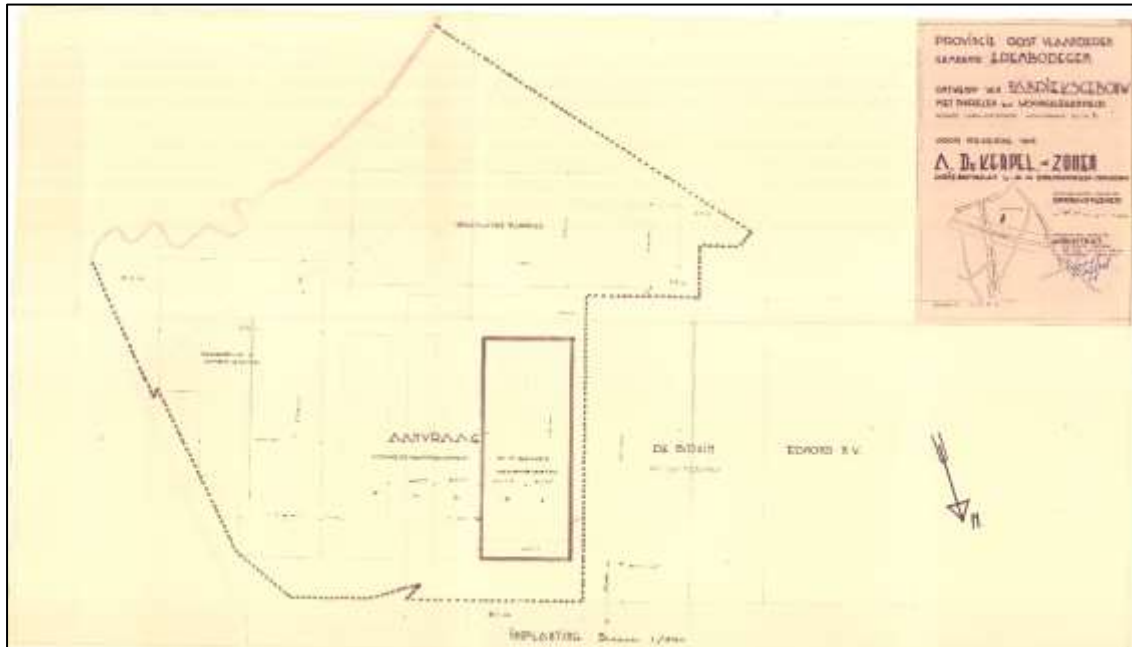
Figuur 4: Orthofoto met bestaande situatie (Bron: Opdrachtgever 2017)

Het onderzoeksgebied (Figuur 4-5) wordt hoofdzakelijk ingenomen door bedrijfsgebouwen. De verschillende loodsen vormen een aaneengesloten functioneel geheel. De hoogte van de loodsen is globaal begrepen tussen 6 meter en 9 meter. De houtverwerkingsinstallatie in de noordwestelijke hoek heeft een hoogte van ongeveer 15 meter. De productieactiviteiten vinden hoofdzakelijk plaats in het oostelijk deel van de loodsen. Het westelijk deel van de loodsen wordt in belangrijke mate gebruikt voor de opslag van grondstoffen en afgewerkte producten. Rondom de loodsen (met uitzondering van de westelijke zijde) is een verharding aangebracht die dienst doet als circulatie- en parkeerruimte. Langs de oostzijde is deze verharde ruimte deels overdekt. De bedrijfssite is vooral in het zuidelijke gedeelte omgeven door groen en water. Op de grens met de spoorlijn Brussel-Gent (oosten) bestaat dit groen uit een hoge, hoofdzakelijk groenblijvende, haag.

De verschillende bedrijfsgebouwen zijn telkens in verschillende bouwfases tot stand gekomen. Hieronder worden de verschillende bouwfases besproken met daarbij de verschillende bouwplannen.

Eerste fase (1964)

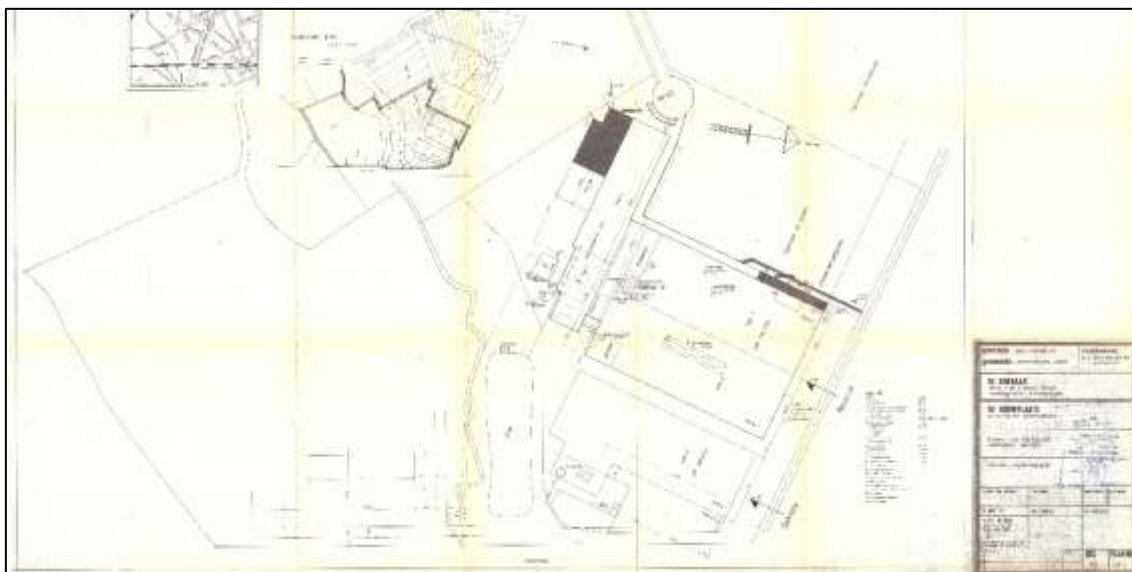
Op 2 februari 1964 een bouwvergunning verleend aan Albert De Kerpel voor het bouwen van een fabriek en woongelegenheden. De bouwplannen tonen drie losse loodsen. Een loods voor de keukenmeubelen die op dat moment te bouwen was, een voor de veredeling en inpregnatie van hout, en een die aangeduid staat als spanplaten fabriek. Hiernaast is er ook nog ruimte voorzien naast de loods voor keukenmeubelen die aangeduid staat als uitbreidingsmogelijkheid.

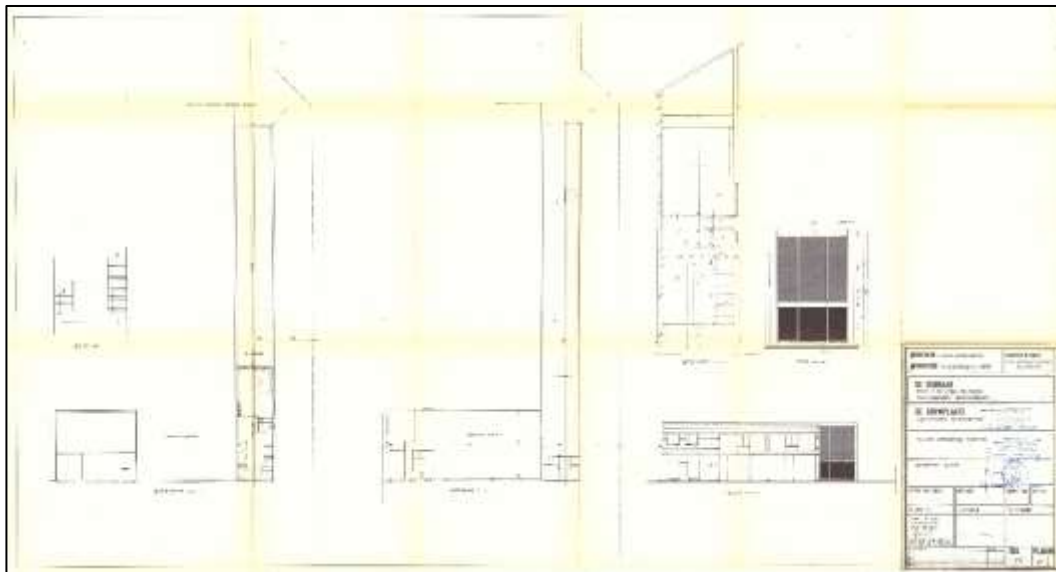

Figuur 5 - Inplantingsplan bouw aanvraag 1964 (bron: Opdrachtgever 2017)

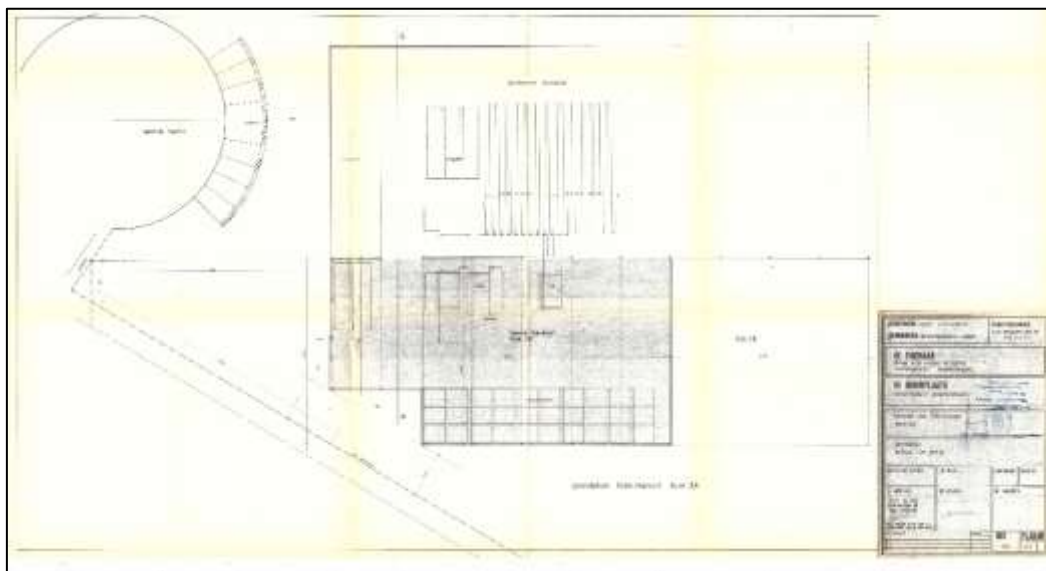
Tweede fase (1980)

In 1980 wordt het bestaande fabriekscapex uitgebreid met een nieuwe fabriekshal aan de zuidwestelijke kant van het perceel en een uitbreiding van de toonzaal aan de noordwestelijke zijde. Het is verder ook duidelijk dat de uitbreidingszone die op het plan van 1960 reeds aangeduid was, in 1980 reeds ingericht was als fabriekshal.

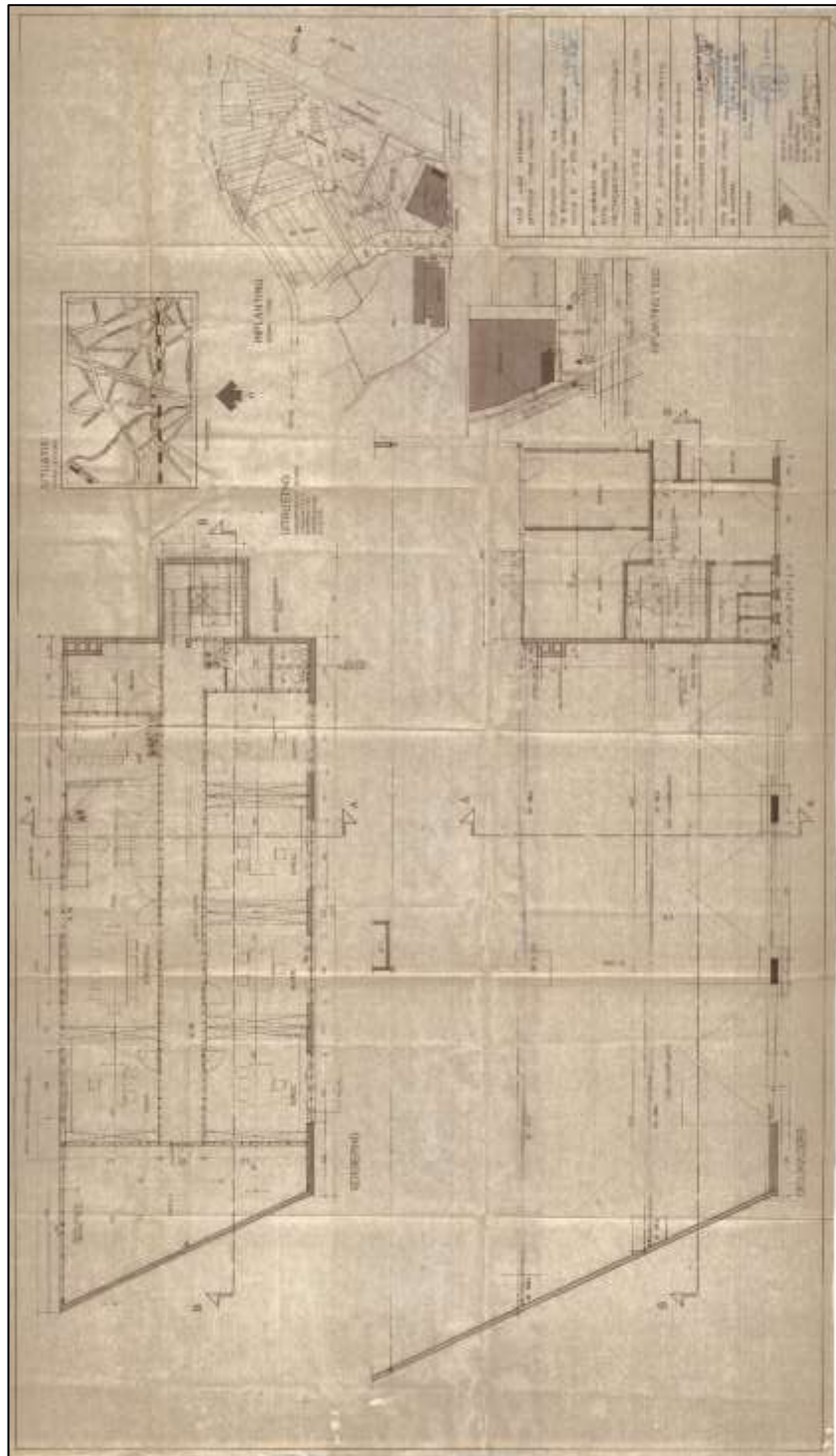
Figuur 6 - Inplantingsplan bouwaanvraag 1983 (bron: Opdrachtgever 2017)

Figuur 7 – Inplantingsplan bouwaanvraag 1983 (bron: Opdrachtgever 2017)

Derde fase (1983)

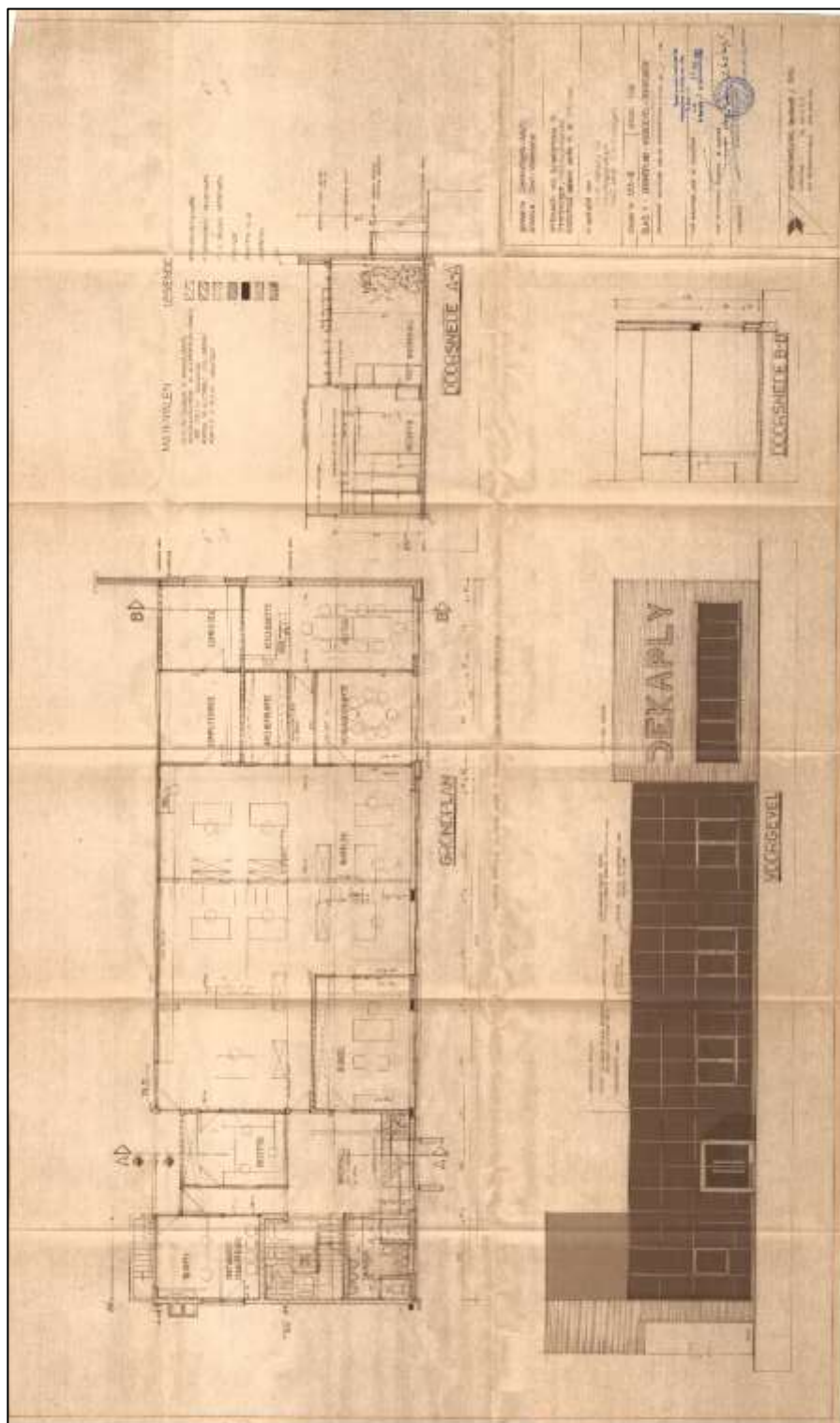
In 1983 wordt bovenop de bestaande fabriekshal, aan de voorkant van het complex, een tweede verdieping gebouwd die nieuwe kantoren, een vergaderzaal, een bar en keuken omvatten. Ondanks het feit dat deze geen direct invloed heeft gehad op het bodemarchief toont het wel aan dat de reeds bestaande funderingen genoeg draagkracht hadden om deze extra belasting te dragen.

Figuur 8 – Inplantingsplan Bouwaanvraag 1983 (bron: Opdrachtgever 2017)

Vierde fase (1989)

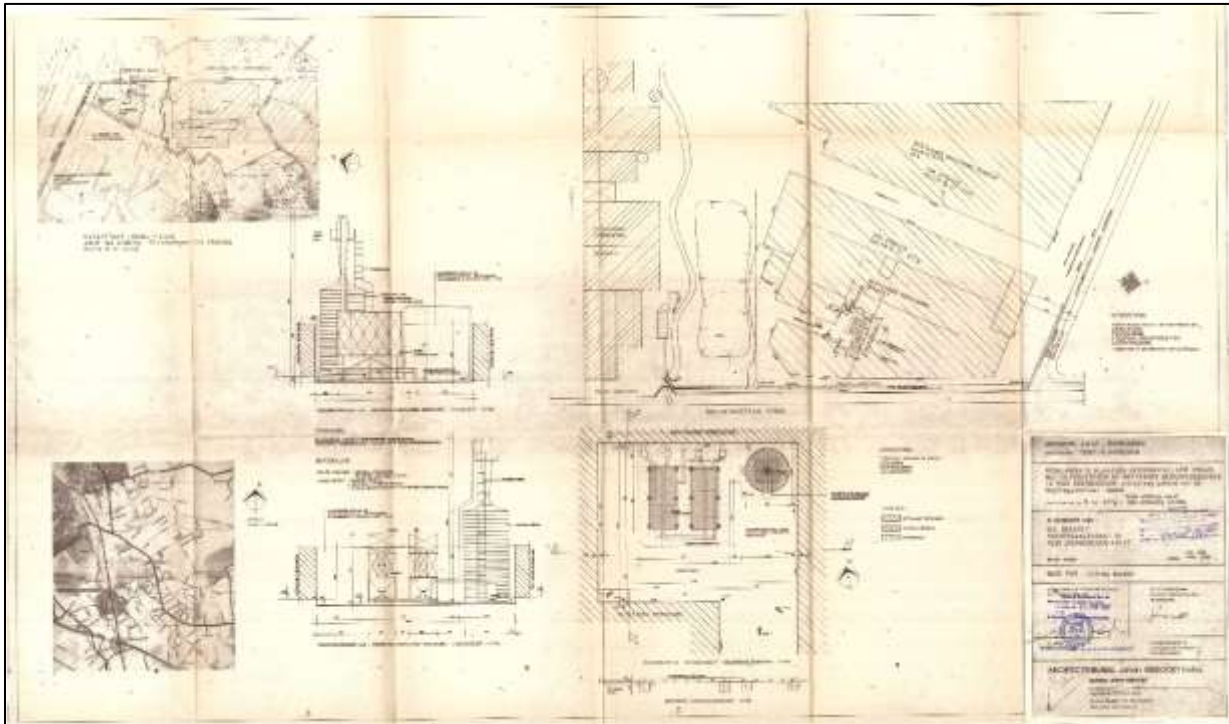
Bij een vierde fase in 1989 werden de burelen op het eerste verdiep grondig gereorganiseerd. Dit gaat gepaard met een vernieuwing van de voorgevel. Deze fase heeft vermoedelijk geen effect gehad op de bodem.

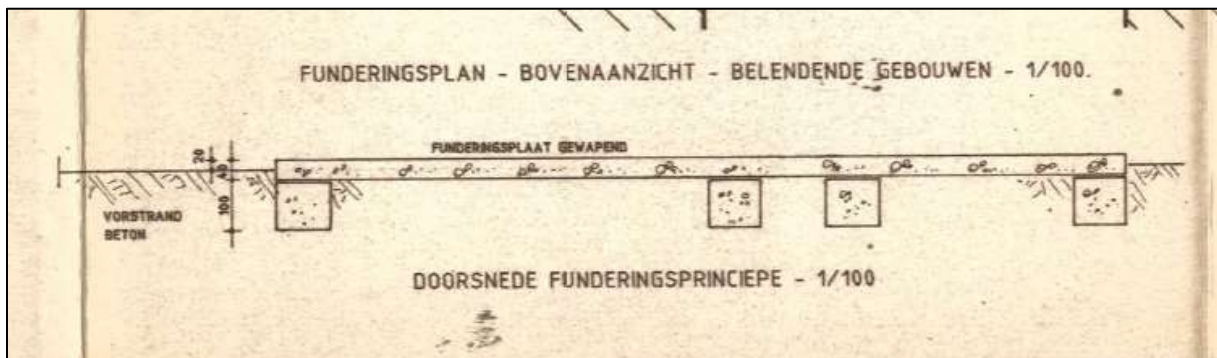
Figuur 9 – Inplantingsplan bouwaanvraag 1989 (bron: Opdrachtgever 2017)

Vijfde fase (1997)

In 1997 werd er een afzuiginstallatie met filtersysteem geregulariseerd die gelegen was op een verhard stuk perceel naast de bestaande gebouwen. De bouwplannen tonen ook voor het eerst een summiere voorstelling van bestaande funderingen. Deze bestaat uit met gewapend beton gefundeerde betonplaten met op regelmatige basis een diepere funderingsvoet.

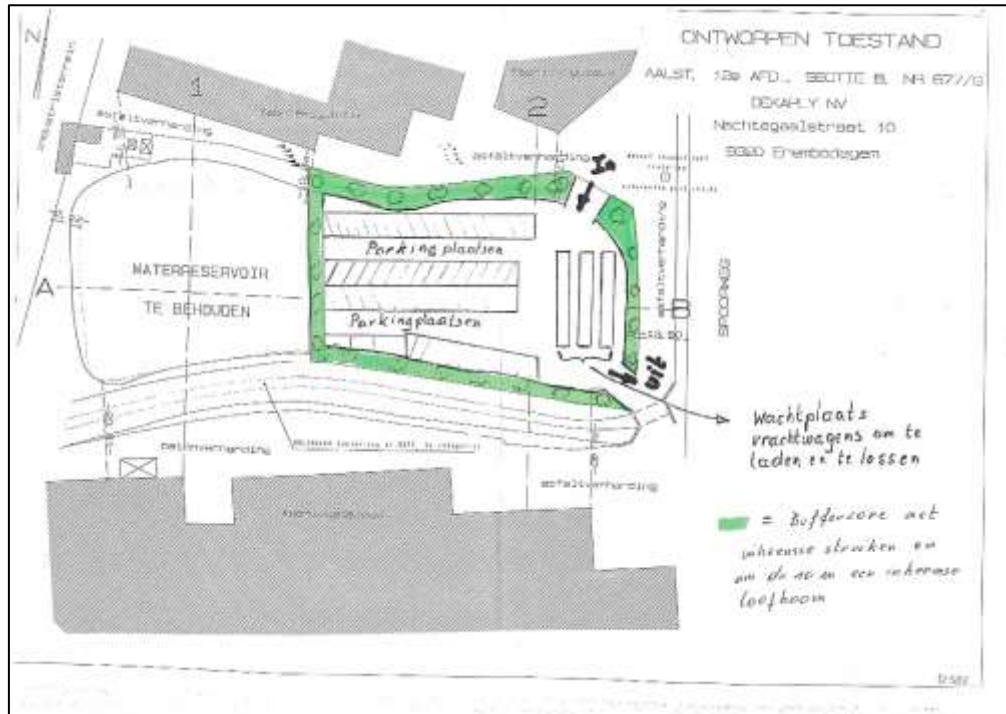
Figuur 10 – Inplantingsplan bouwaanvraag 1997 (bron: Opdrachtgever 2017)

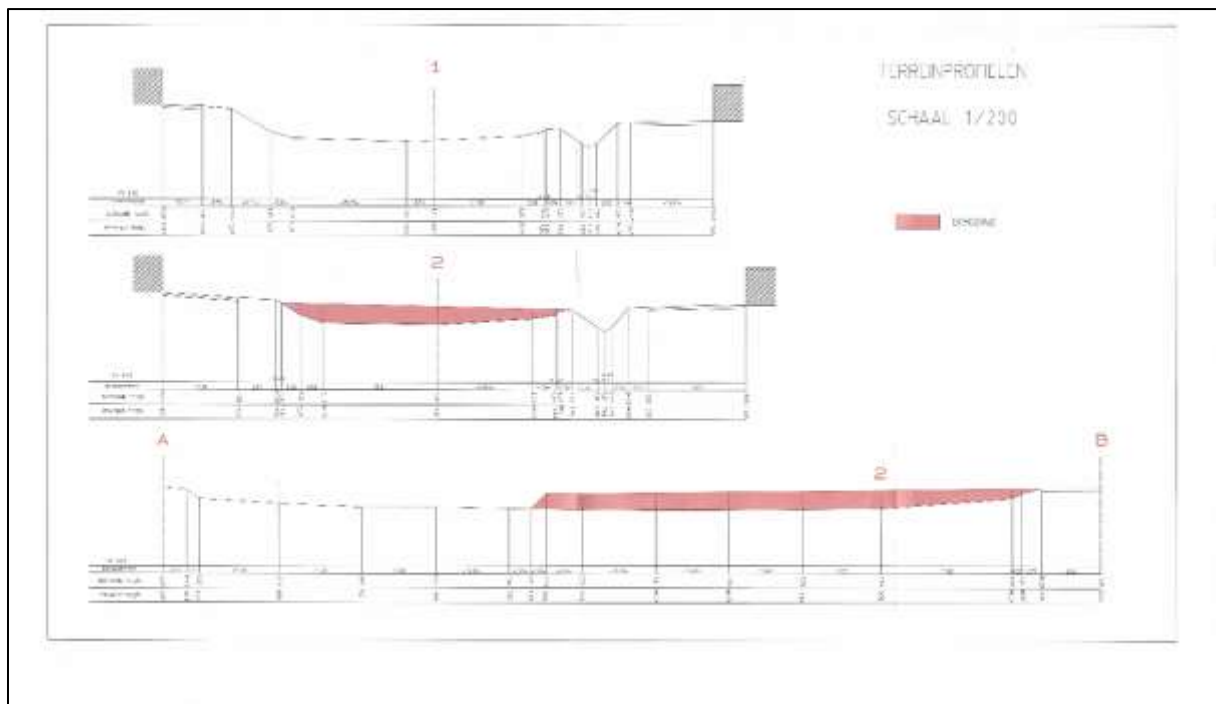
Figuur 11 - Detailtekening funderingsplan 1997 (bron: Opdrachtgever 2017)

Zesde fase (2003)

In 2003 werd bouwaanvraag ingediend om de oostelijke zijde van het waterreservoir, dat zich op het bedrijventerrein bevindt, te dempen. Dit gebied zal gemiddeld zo'n 2,5m opgehoopt worden en later ingericht worden als verharde parking.

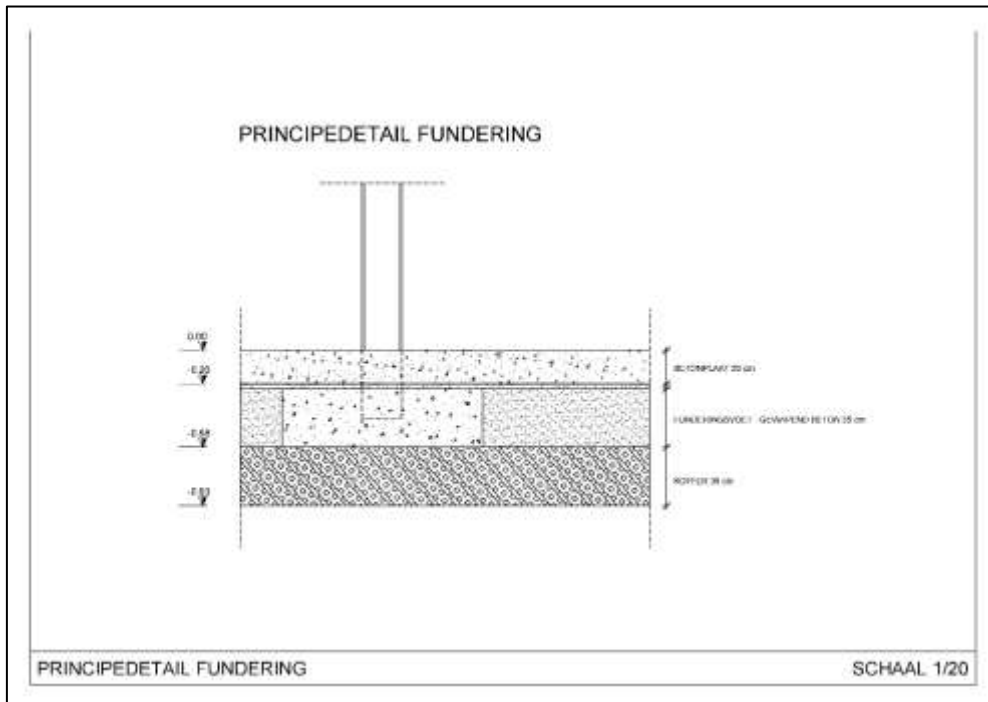
Figuur 12 – Situatieschets bouwplan 2003 (bron: Opdrachtgever 2017)

Figuur 13 – Terreinprofielen bouwplan 2003 (bron: Opdrachtgever 2017)

Bestaande funderingen

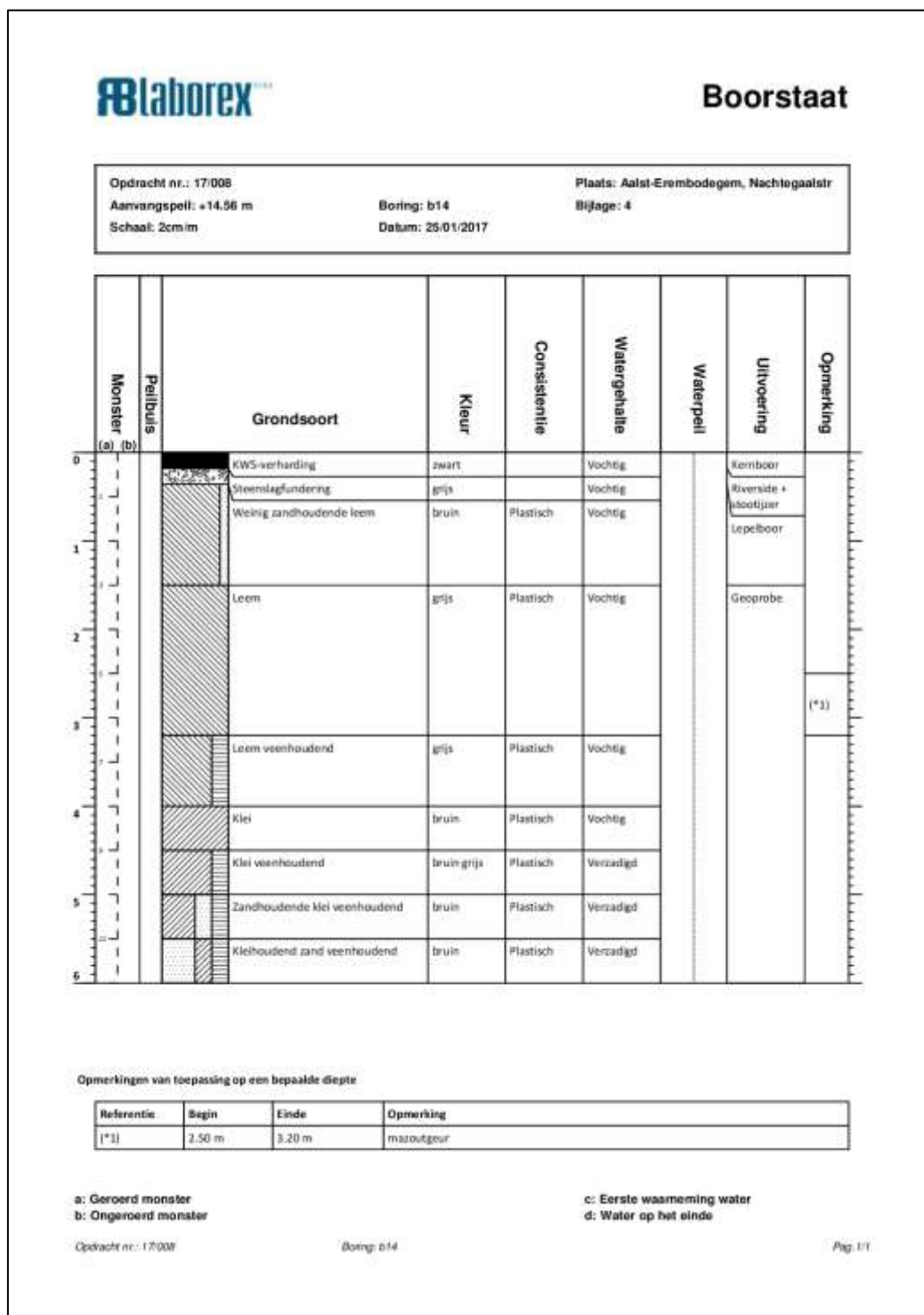
Op basis van de vroegere bouwplannen, de indeling en functie van de huidige bebouwing werd een principedetail opgesteld van de bestaande funderingen. Deze sluiten aan bij het funderingsplan dat werd aangetroffen op de bouwplannen uit 1997. (Zie figuur 10) Het principedetailmodel toont betonplaten van 20cm dik die gesteund staan op funderingsvoeten van 35cm. Tussen deze funderingsvoeten werd er gewapend beton gestort die de stabiliteit van de betonplaten verzekerd. Om deze fundering stabiel te kunnen plaatsten werd er een koffer voorzien van 35cm dik. Op basis van de vroegere bouwplannen en de aard van het gebouwen complex wordt de totale bodemverstoring van de funderingen conservatief ingeschat als zijnde -0,93mMv.

Figuur 14 - Principedetail fundering (bron: Opdrachtgever 2017)

Gekende bodemverstoringen

Op de buitengebieden van het onderzoeksgebied werden reeds boringen uitgevoerd door Laborex in januari 2016 om de ondergrond om te bepalen. Deze tonen een bodemverstoring aan tussen 25 en 100 cm. De ondergrond binnenin de gebouwen en aldus de funderingen konden via deze methode echter niet vastgesteld worden. Een uitgebreider verslag van de boorresultaten kan gevonden worden in de bijlagen.

Figuur 15 - Boorprofiel b14 (bron: opdrachtgever 2017)

Opdracht nr.: 17/008
Aanvangspeil: +15.23 m
Schaaft: 2cm/m

Boring: b19
Datum: 27/01/2017

Plaats: Aalst-Erembodegem, Nachtegaalstr
Bijlage: 4

Opmerking	Uitvoering	Waterpeil	Watergehalte	Consistentie	Kleur	Grondsoort	Peilbuis	Monster
							(a)	(b)
	Kemboor		Vochtig		zwart	KWS-verharding		
	Afgegraven		Vochtig		grijs	Steenslagfundering		
	Geoprobe		Vochtig	Brokkelig	bruin	Leem		
			Versadigd	Plastisch	bruin	Zandhoudende leem		
			Versadigd		bruin	Leemhoudend zand		
			Versadigd	Plastisch	bruin	Zandhoudende leem		

a: Geroerd monster
b: Ongeroerd monster

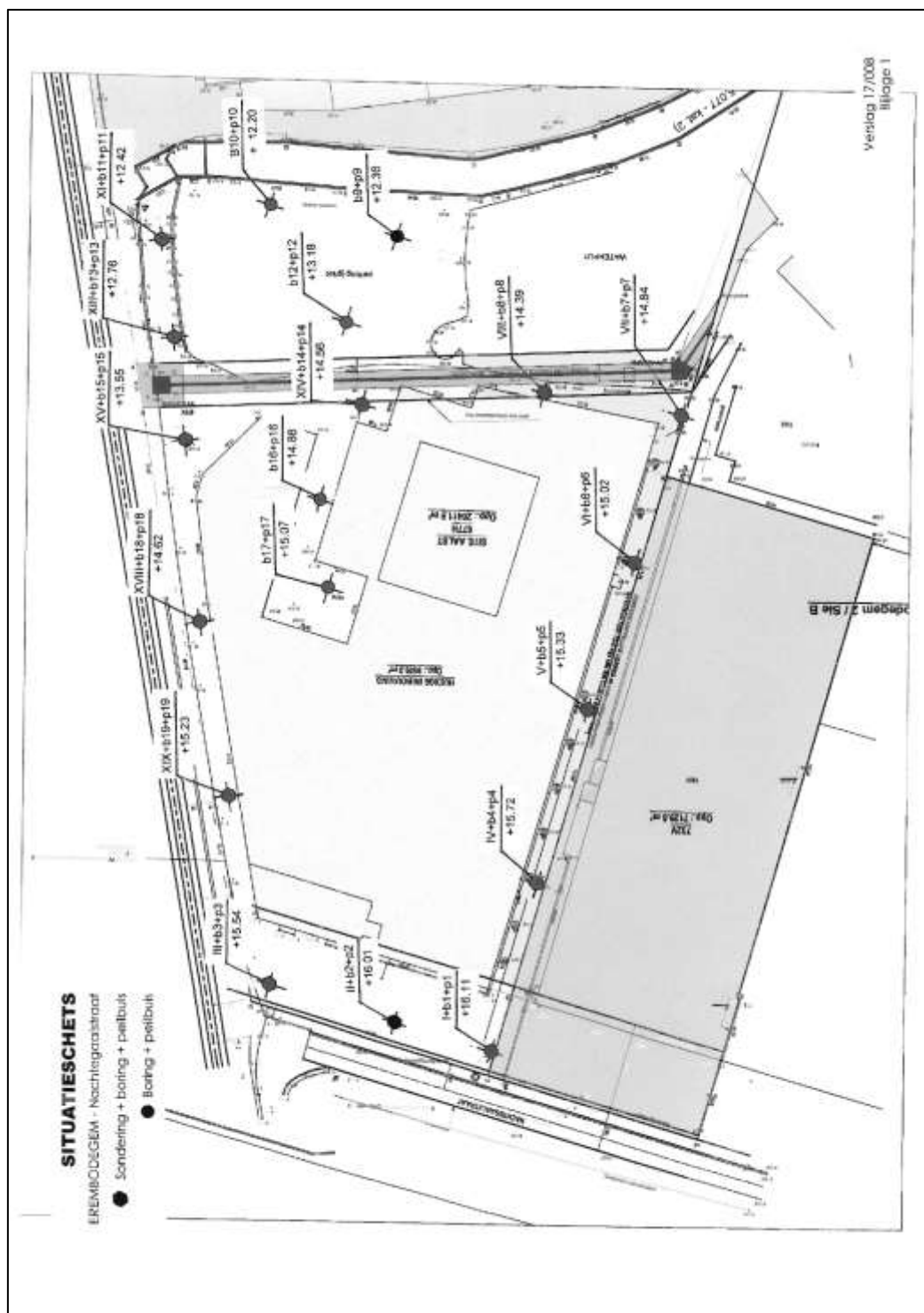
c: Eerste waarneming water
d: Water op het einde

Opdracht nr.: 17/008

Boring: b19

Pag. 1/1

Figuur 3 - Boorprofiel b19 (bron: Opdrachtgever 2017)

Figuur 4 - Situatieschets boringen exterior (bron: Opdrachtgever 2017)

Figuur 5: Bestaande situatie (Bron: Opdrachtgever 2017)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het bedrijventerrein van de voormalige melaminefabriek Dekaply is gelegen op een strategische locatie op de as Brussel – Aalst. De bestaande fysieke bebouwing is niet meer bruikbaar en dient te worden afgebroken om een nieuwe ontwikkeling mogelijk te maken.

Door de gunstige locatie leent de zone zich uitstekend voor het onderbrengen van nieuwe bedrijvigheid. Daar grotere bedrijven eerder geneigd zijn zich te vestigen rond de stad Aalst wordt de site aangewend voor de ontwikkeling van duurzame en functionele bedrijvenunits voor kleine en middelgrote ondernemingen. De kleinere korrel en fijnere structuur van een KMO-park laat toe om op een kwalitatieve manier rekening te houden met de omliggende woningen en aanwezige natuurwaarden.

Een ruime visuele buffer zorgt voor een groen scherm om zodoende het bedrijventerrein uit het zicht te onttrekken. De aanwezige Wildebeek krijgt op haar beurt meer ruimte. Op de bedrijvensite zullen verschillende KMO-units ontwikkeld worden reikend van kantoorruimten tot ateliers en showrooms (Figuur 6-10). Deze units kunnen tevens gekoppeld worden waardoor verscheidene combinaties kunnen gemaakt worden. Op deze manier wordt gestreefd naar een diversifiëring van het gebied rekening houdend met de noden van de intredende kleine en middelgrote bedrijven.

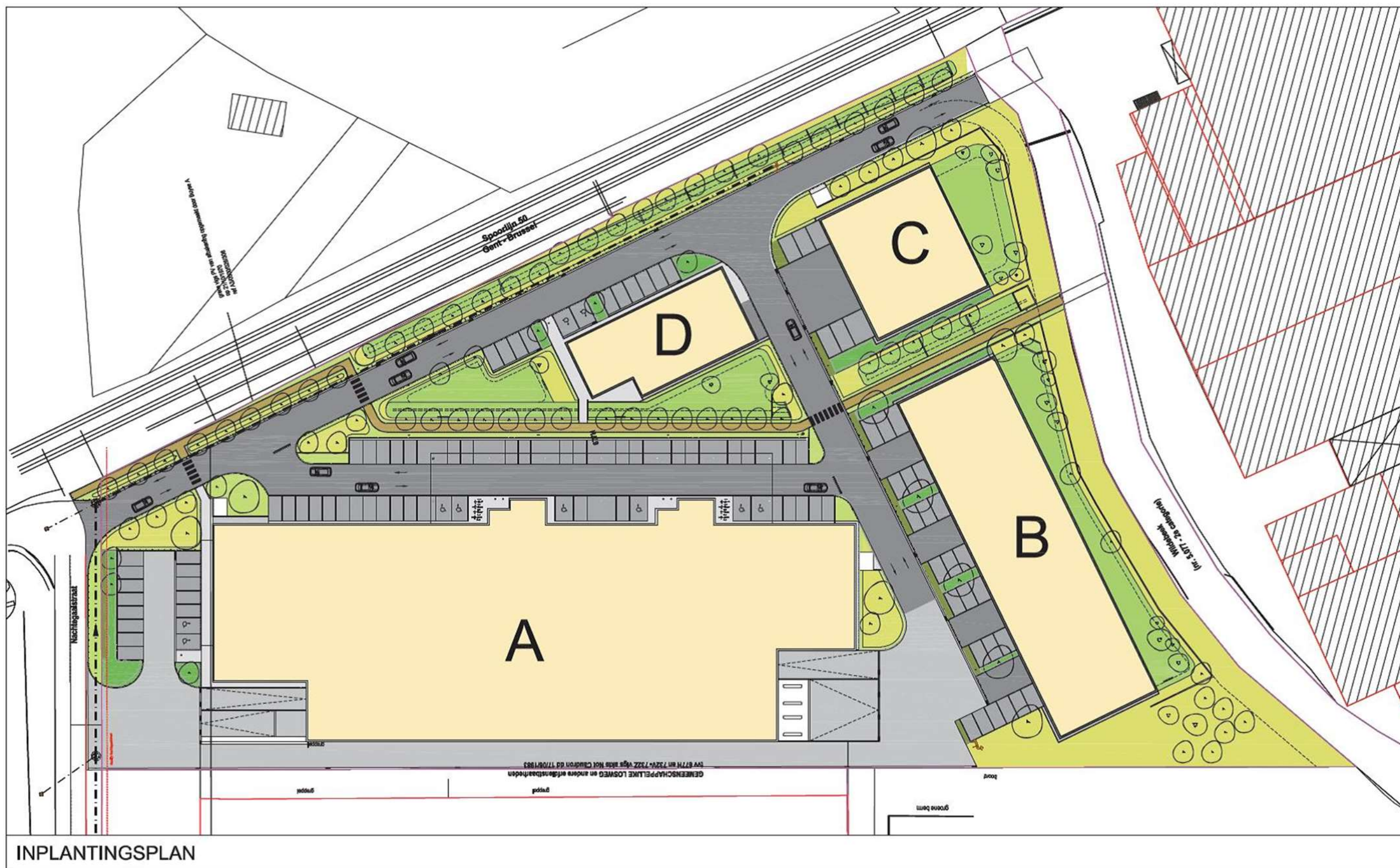
)Het gebruik van de compacte units als typologie maakt een polyvalente invulling van het onderzoeksgebied mogelijk. De type-units hebben als basis een magazijn en/of opslagruimte dat onder meer kan aangevuld worden met een kantoorruimte, atelier en showroom. Daarnaast is het mogelijk om verschillende units samen te voegen tot een groter geheel. Ter hoogte van de KMO-units worden bij langs weerszijden van de weg kopse parkeerplaatsen voorzien. Hierdoor wordt een afstand gecreëerd van de rijweg tot gevel waarbij ruimte ontstaat voor implementatie van enkele hoogstammige bomen in het groen. De Wildebeek krijgt meer ruimte in het groen. De groene zone langs het water kan zo aangewend worden als rust- en verpozingsruimte.

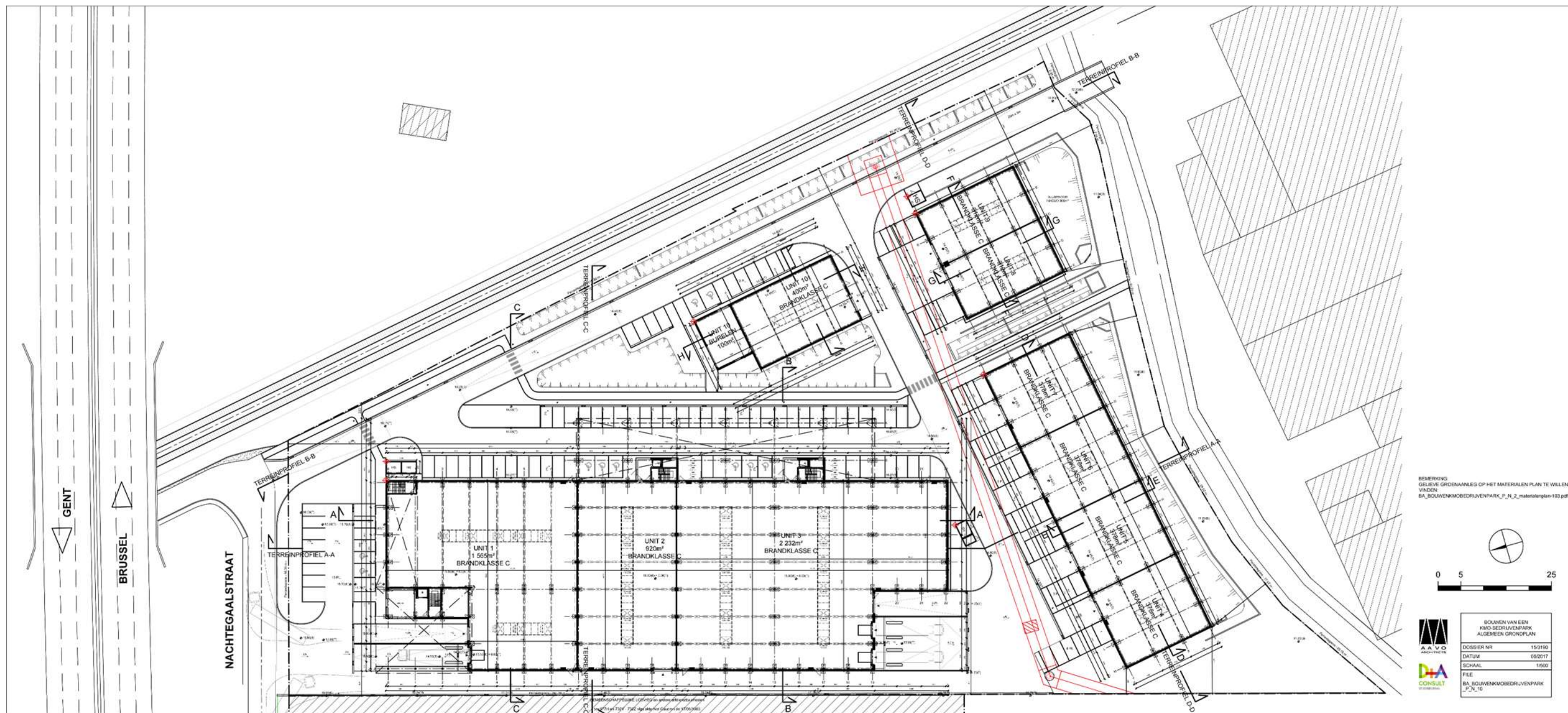
De KMO-units zullen niet worden onderkelderd. Maar, ter hoogte van de gebouwde units zal de grond door de funderingen geroerd worden tot op een diepte van maximaal 1 m -Mv. Ter hoogte van de wegenissen en parkeerterreinen zal de grond tussen de 40 en 60 cm -Mv worden geroerd. Daar waar er nutsleidingen (rioleringen, gas, water, elektriciteit, etc.) worden aangelegd, zal de grond tot maximaal -2,5 mMv worden geroerd. Dit alles te samen zal dus voor een grote impact zorgen.

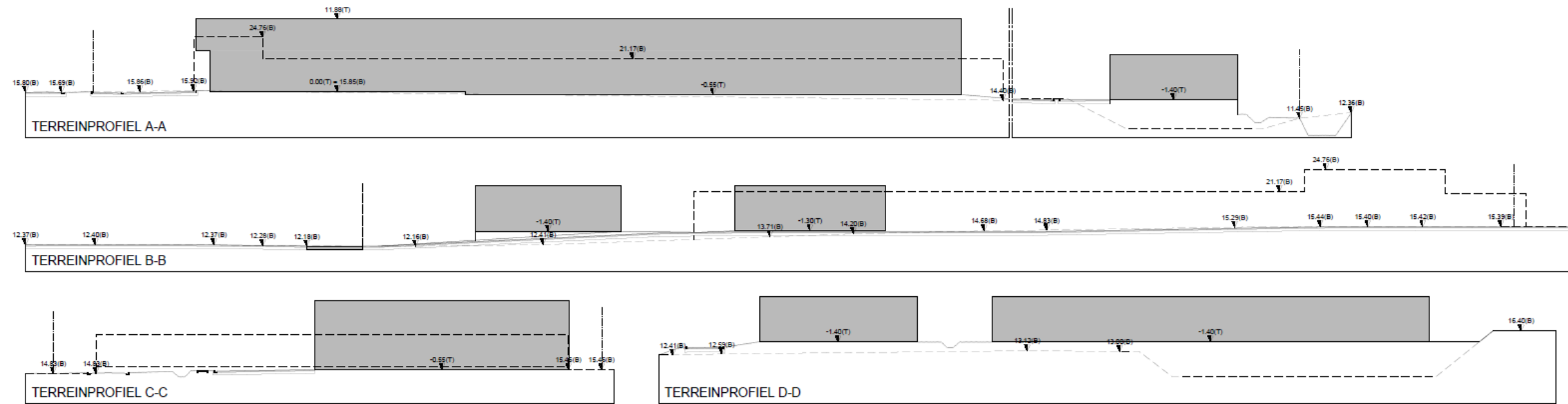

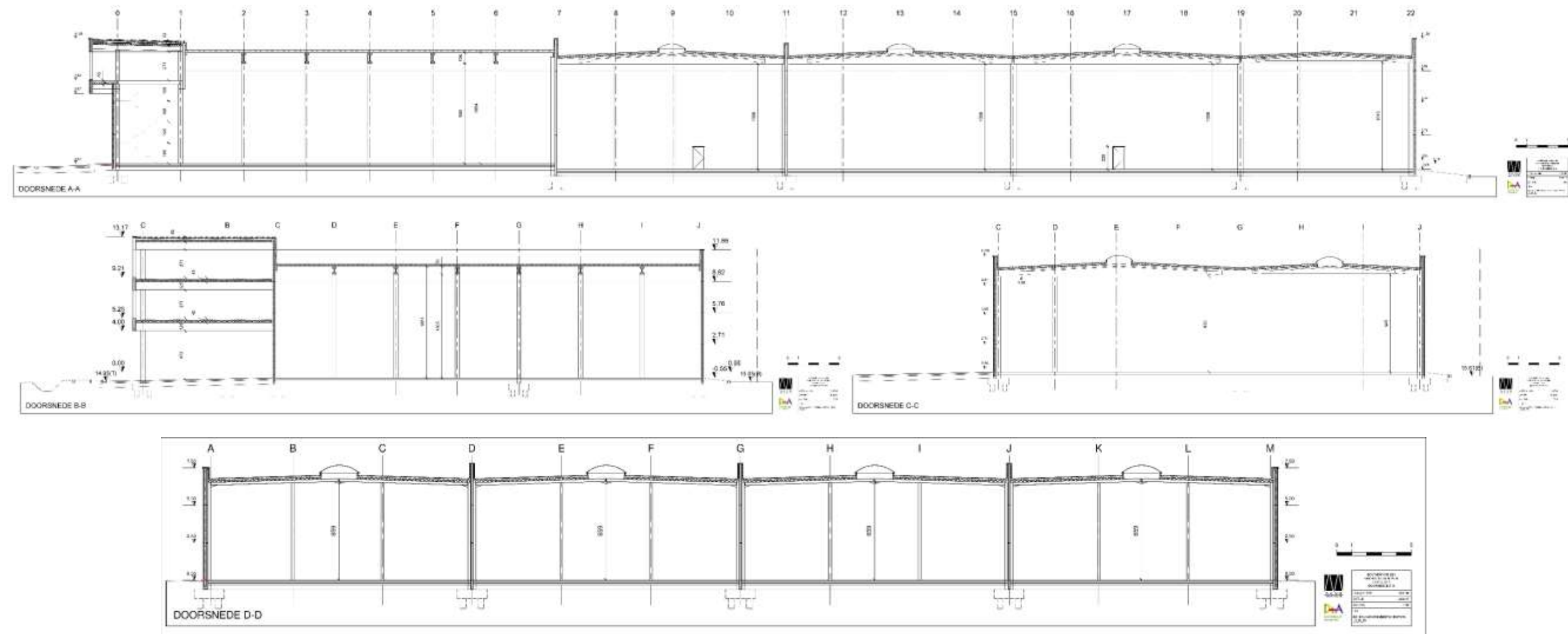
Figuur 6: De toekomstige situatie - visualisering (Bron: Opdrachtgever 2017)

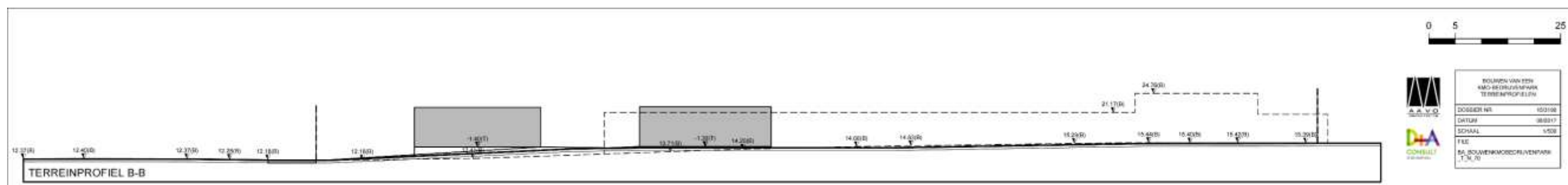
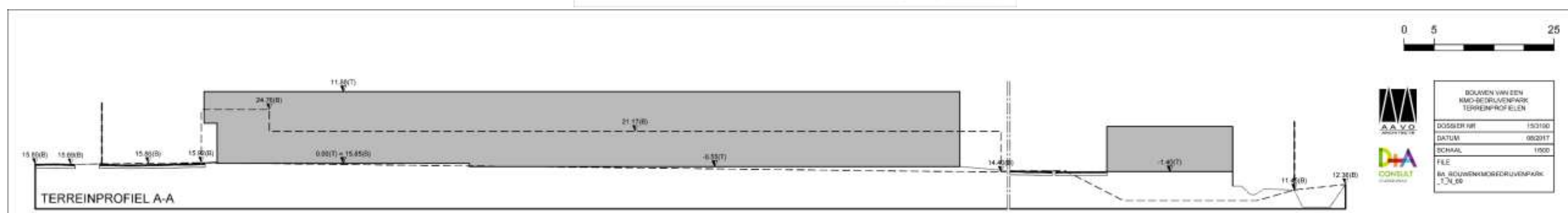
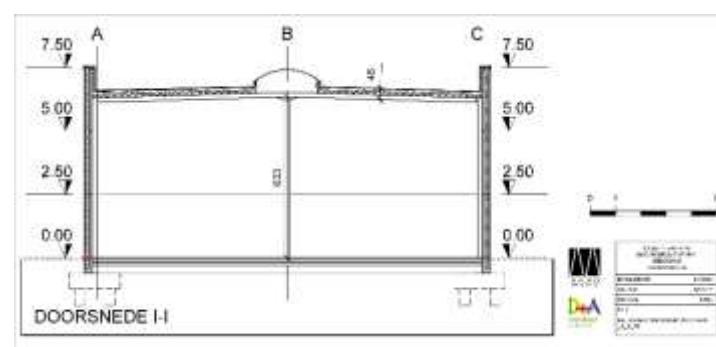
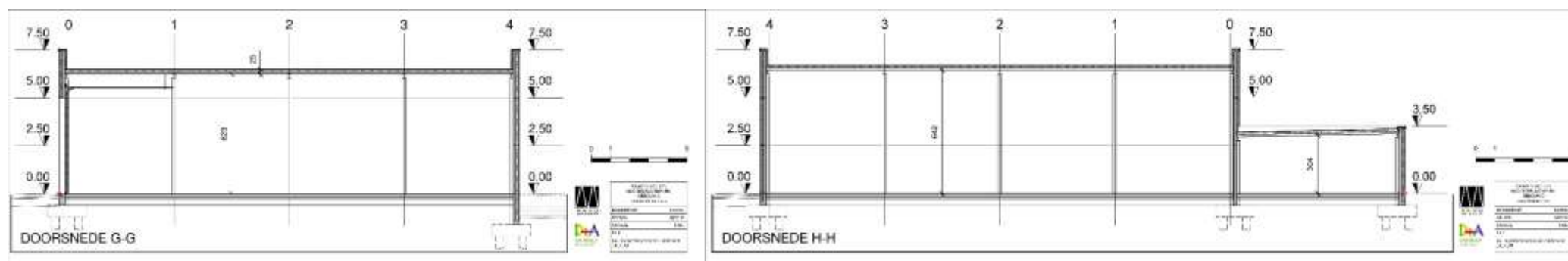
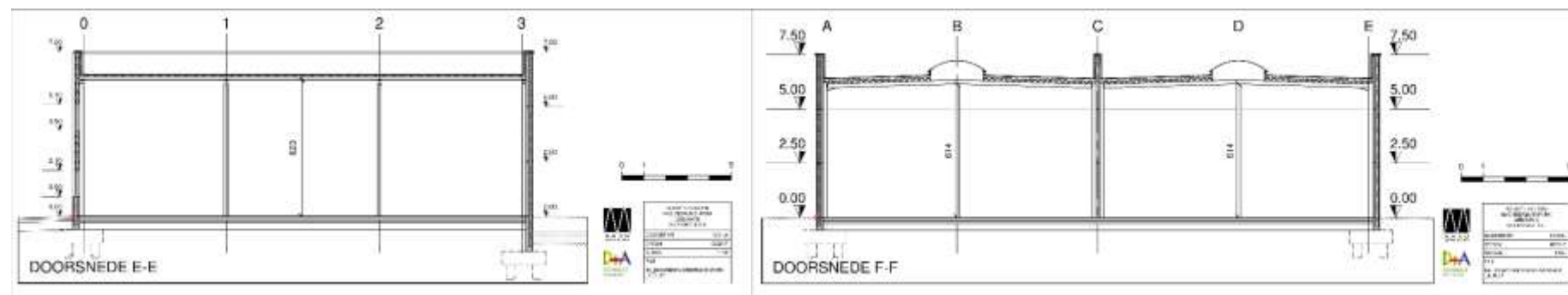

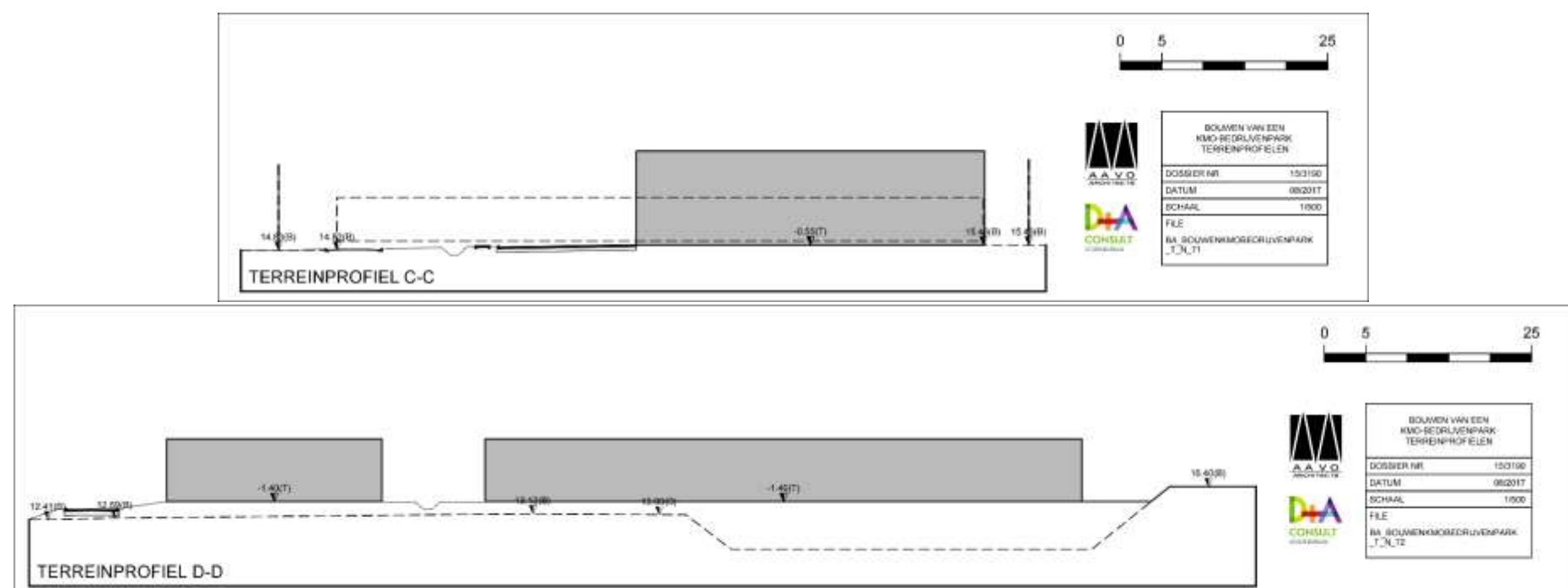

PROVINCE	OOST-VLAANDEREN
GEMEENTE	AALST (ERENKROEGEM)
ONTWERP	BOUWEN VAN BEDRUVEN PARK
	Nedergaatswaai, 10 8300 AALST KADASTER AALST - AFDELING 2 - SECTIE B - 67H
BOUWER	BVL BE NV Uitendaele, 90-26 2180 WORMHOUT Tel: +32 55 55 55 55 E-mail: info@bvl.be
ARCHITECT	AKHO ARCHITECTS Oudekerkestraat, 18 9-1087 SPERSBEEK Tel: +32 55 55 55 55 E-mail: info@akho.be
DOSSIER NR.	155190
PLAN	51
TERREINPROFIELEN	SCHAAL 1:500
WATSONEN	DATUM 02/05/2017
INDEX	
DATUM	

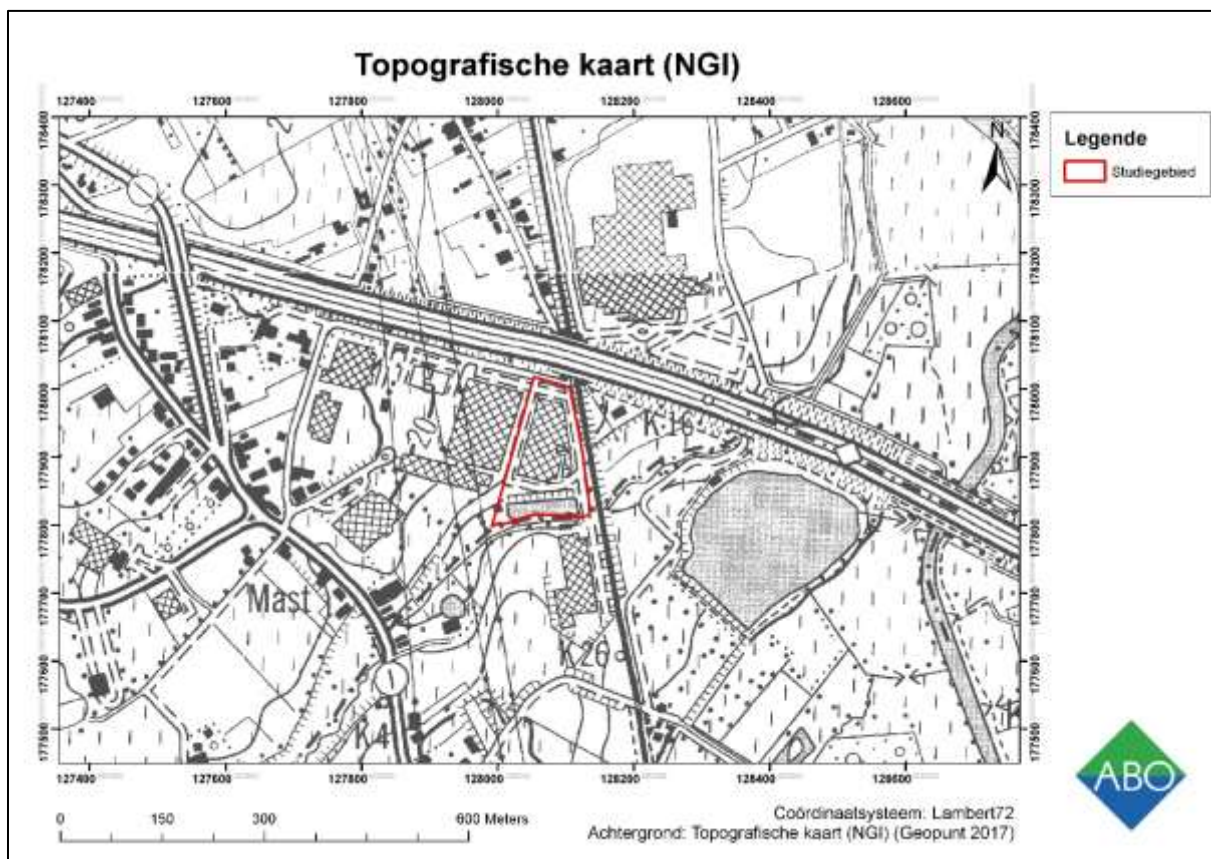
Figuur 7: Inplantingsplannen en snedes- schaal 1 / 250 (Bron: Opdrachtgever 2007)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

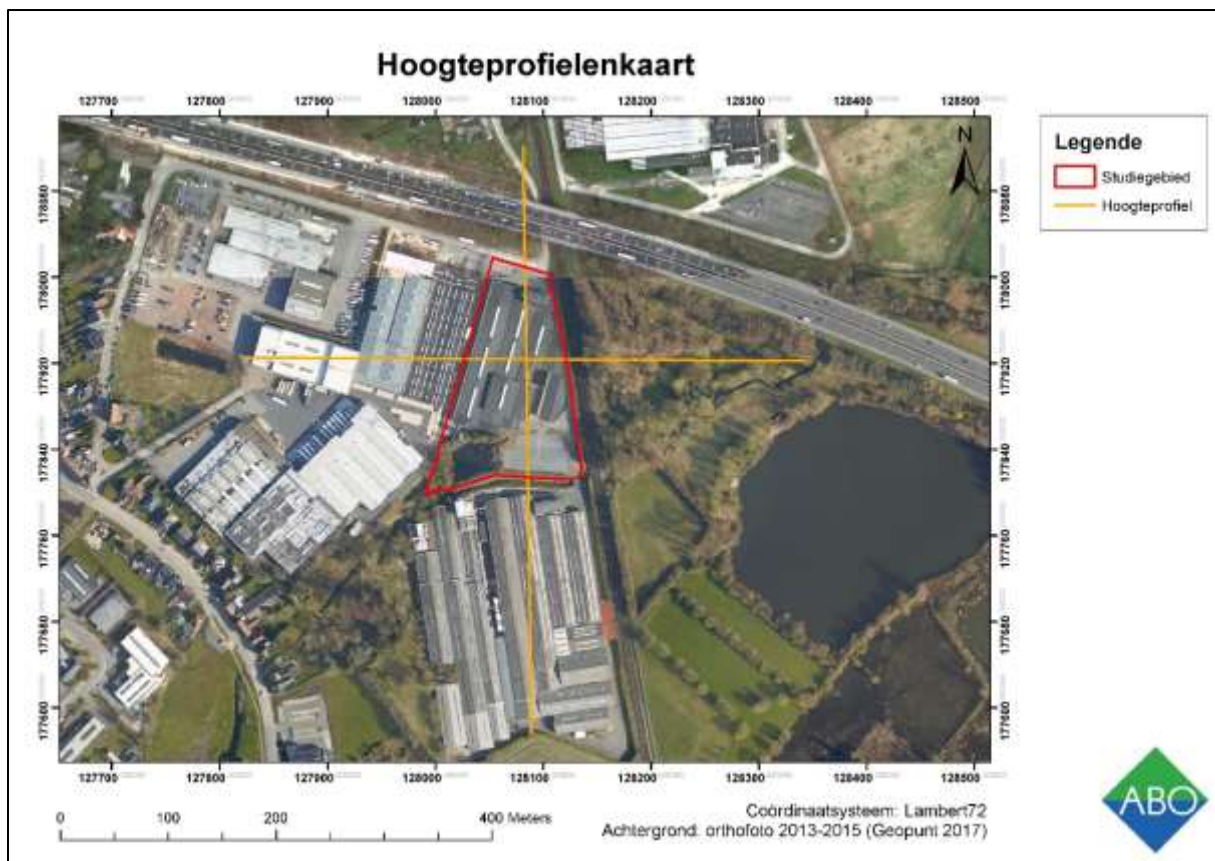
Het onderzoeksgebied (Figuur 11), dat voorwerp is van dit bureauonderzoek, ligt aan de Nachtegaalstraat 10 in Aalst, maar strekt zich ook uit over het grondgebied van de gemeente Denderleeuw. Aalst (Agentschap Onroerend Erfgoed 2017) is gelegen aan de Dender, met een belangrijke verzorgende functie, tevens wooncentrum voor pendelaars, namelijk tewerkstelling in Hofstade, Erembodegem en Brussel. Na Gent is Aalst het belangrijkste industrieel en commercieel centrum van Oost-Vlaanderen, met o.m. het Wijngaardveld aan de rechter oever van de Dender, als belangrijkste van een drietal industrieterreinen. Denderleeuw (Agentschap Onroerend Erfgoed 2017) is eveneens gelegen aan de Dender en is een belangrijk spoorwegknooppunt. Het meest opvallende infrastructurele object, dat zich in de nabijheid van het onderzoeksgebied bevindt, is de A10/E40-autosnelweg. Het onderzoeksgebied zelf is vooral in het zuidelijke gedeelte omgeven door groen. De Wildebeek stroomt langs het onderzoeksgebied. Op de grens met de spoorlijn Brussel-Gent (oosten) bestaat dit groen uit een hoge, hoofdzakelijk groenblijvende, haag.

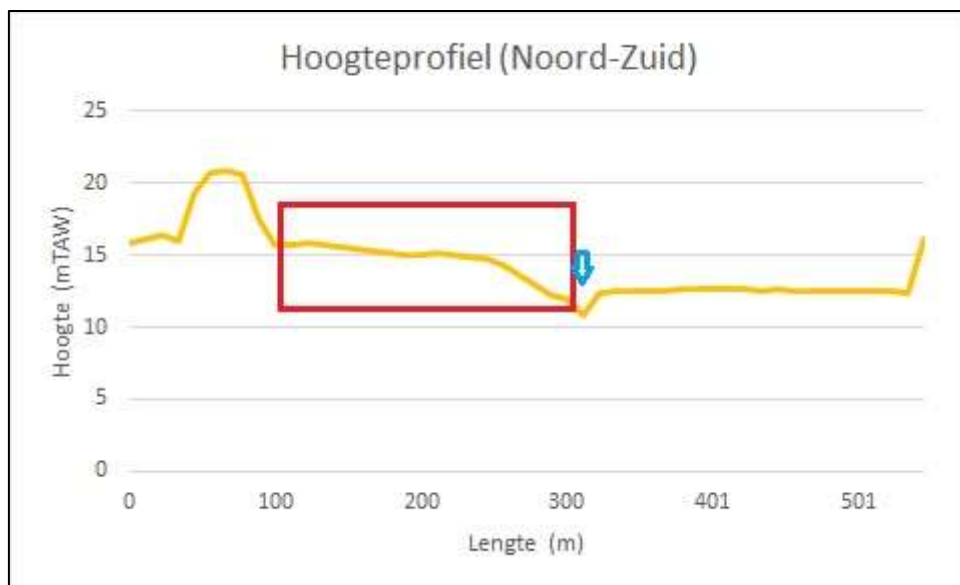
Figuur 8: Details topografische kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Bron: Geopunt 2017)

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

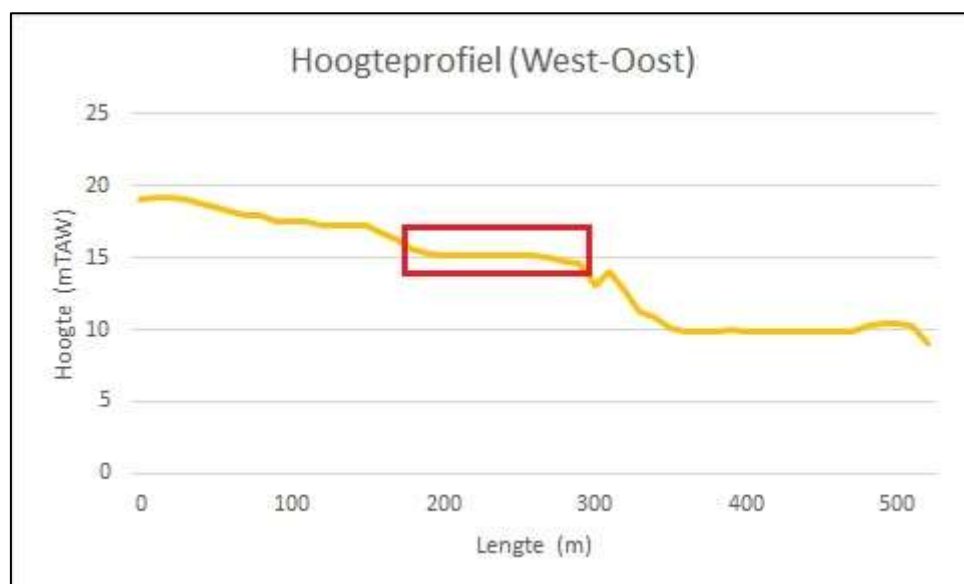
Het hoogteverloop binnen het onderzoeksgebied is relatief klein (Figuur 12). Van West naar Oost kunnen we vaststellen, dat het terrein iets afloopt van 17,3 m over 14,7 m naar 13,8 m. Van Noord naar Zuid kunnen we vaststellen, dat het onderzoeksgebied naar de Wildebeek afhelt (noorden = 16,20 m - centrum = 15,10 m - waterpoel = 11,20 m - zuiden = 10,09 m). De westelijke fabriekshal ligt op een niveau van *circa* 16,2 m en de oostelijke hal ligt op een niveau van *circa* 15,10 m. Dit betekent, dat het terrein in functie van de bouw van de fabriekshallen werd **geëgaliseerd**. Op de hoogteprofielen zien we ook duidelijk het horizontale verloop van het terrein ter hoogte van de fabriekshallen.

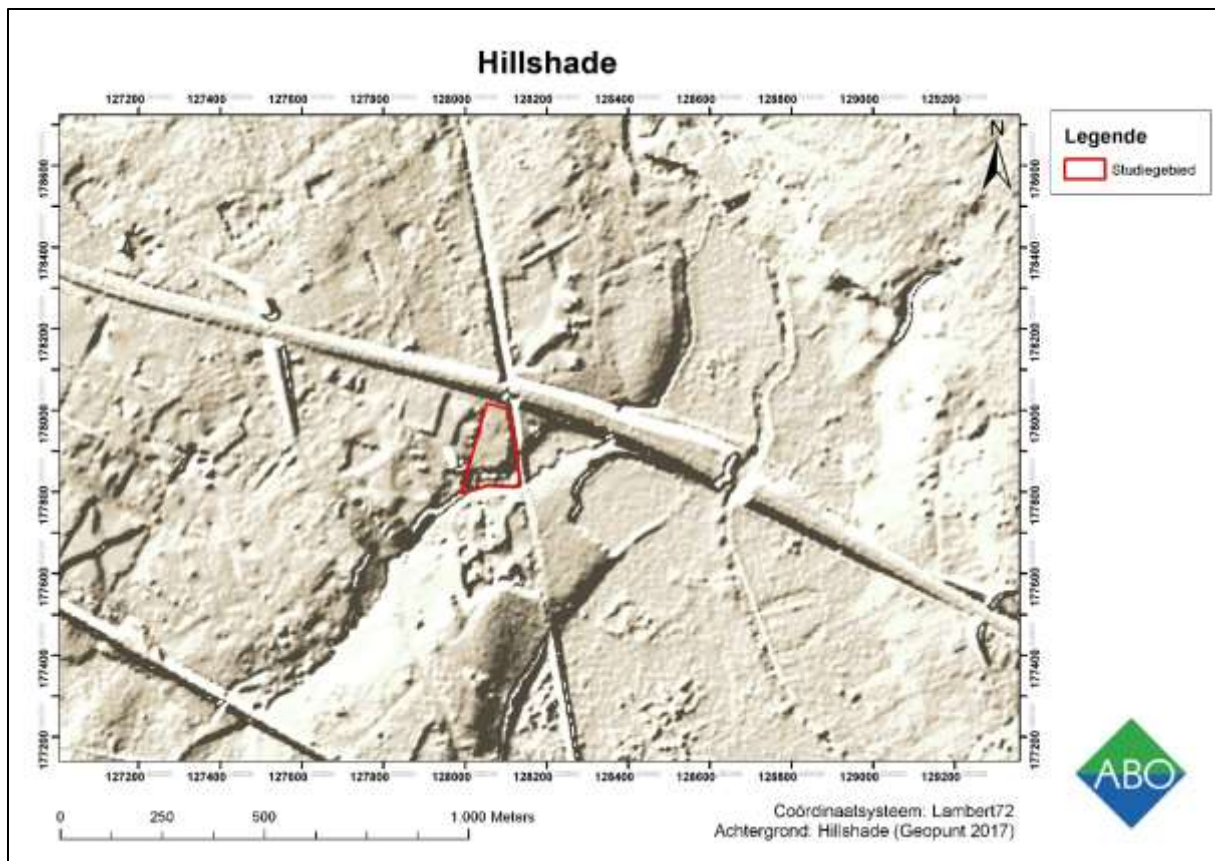
Figuur 9: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofielen van het studiegebied (geel) (bron: Geopunt 2017).

Figuur 10: Hoogteprofiel volgens een noord-zuid-as met aanduiding van het studiegebied en de Wildebeek (Geopunt 2017)

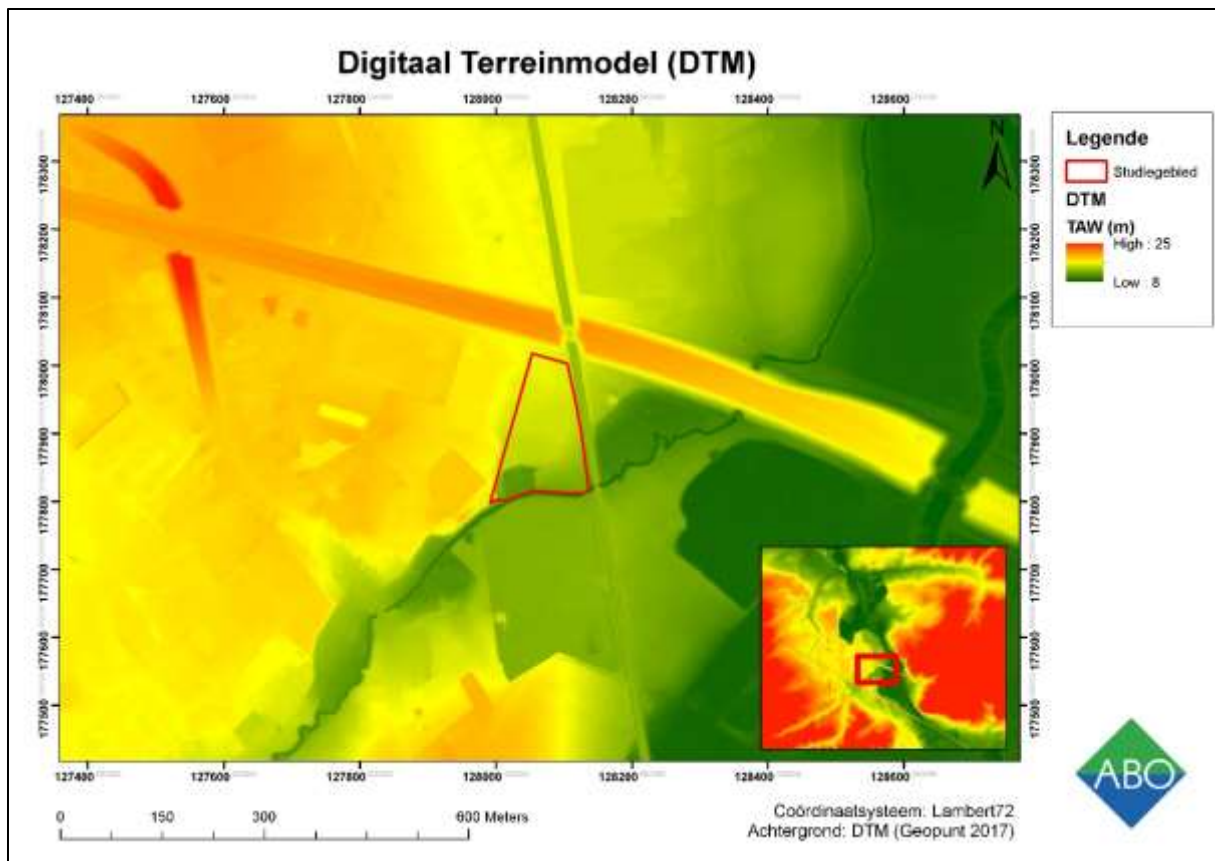

Figuur 11: Hoogteprofiel volgens een west-oost-as met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 12: *Hillshade* (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

Bij een grotere schaal zoals de detailkaart van de DTM (1m), wordt de vertroebeling van de bebouwing zichtbaar in het model. Dit geldt eveneens voor de *hillshade* (Figuur 13), een afgeleide van de DTM (1m). Toch blijven de wegen en vooral de Wildebeek goed zichtbaar in het model.

Figuur 13: DTM met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

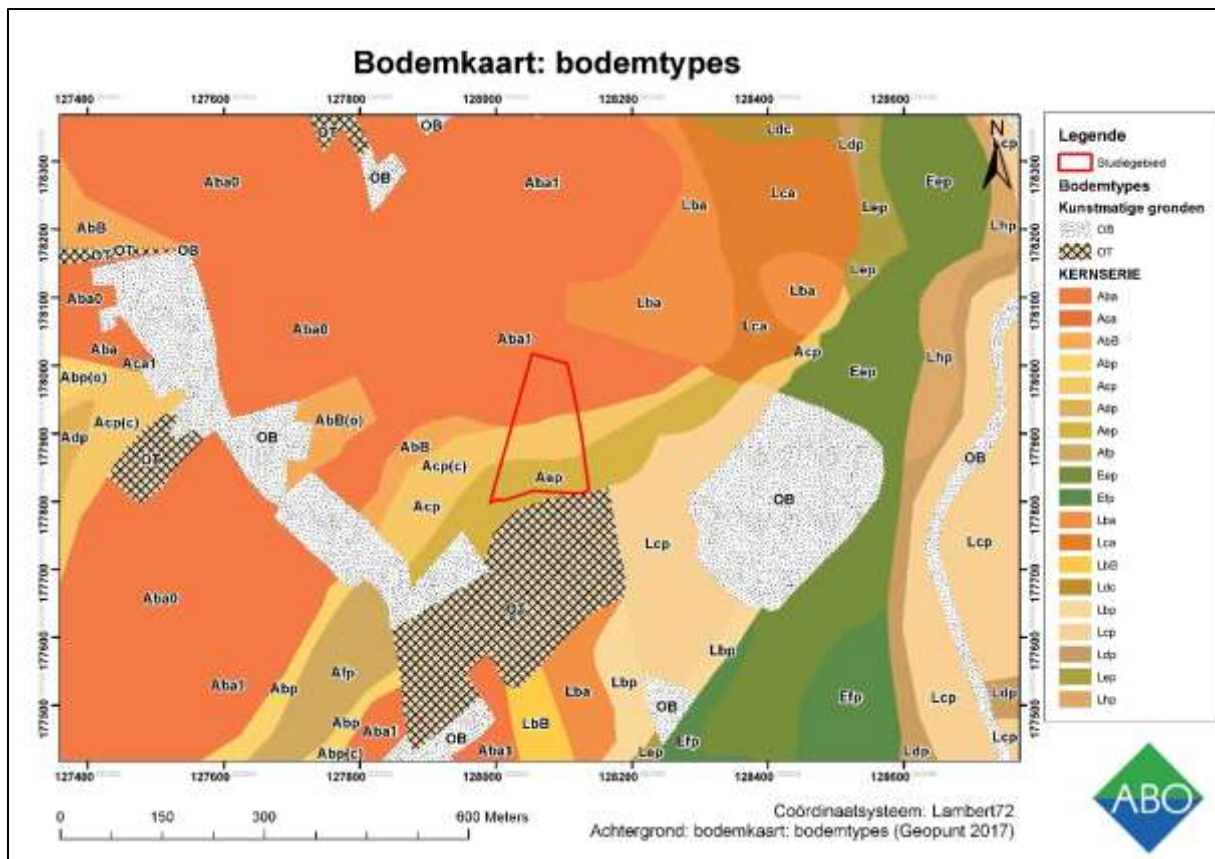
3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

In het onderzoeksgebied (Figuur 14) zijn de volgende bodemtypes aanwezig:

Aba1 = Droge leembodem met textuur B horizont

- Streek: Zandleemstreek
- Bodemtype: Aba1
- Textuurklasse: A = leem
- Drainageklasse: b = droog, niet gleyig
- Profielontwikkelingsgroep: a = met textuur B horizont of met weinig duidelijke kleur B horizont
- Fase: 1 = Betekenis afhankelijk van het bodemtype (

Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

AbB = Droge leembodem met textuur B of structuur B horizont

- Streek: Zandleemstreek
- Bodemtype: AbB
- Textuurklasse: A = leem
- Drainageklasse: b = droog, niet gleyig
- Profielontwikkelingsgroep: a+b = met profielontwikkelingsklassen a en b
-

Acp(c) = Matig droge leembodem zonder profiel

- Streek: Zandleemstreek
- Bodemtype: Acp(c)
- Textuurklasse: A = leem
- Drainageklasse: c = matig droog, zwak gleyig
- Profielontwikkelingsgroep: p = zonder profielontwikkeling
- Variante van de profielontwikkeling: (c) = Bedolven textuur B horizont op minder dan 80 cm diepte

Aep = Natte leembodem zonder profiel

- Streek: Zandleemstreek
- Bodemtype: Aep

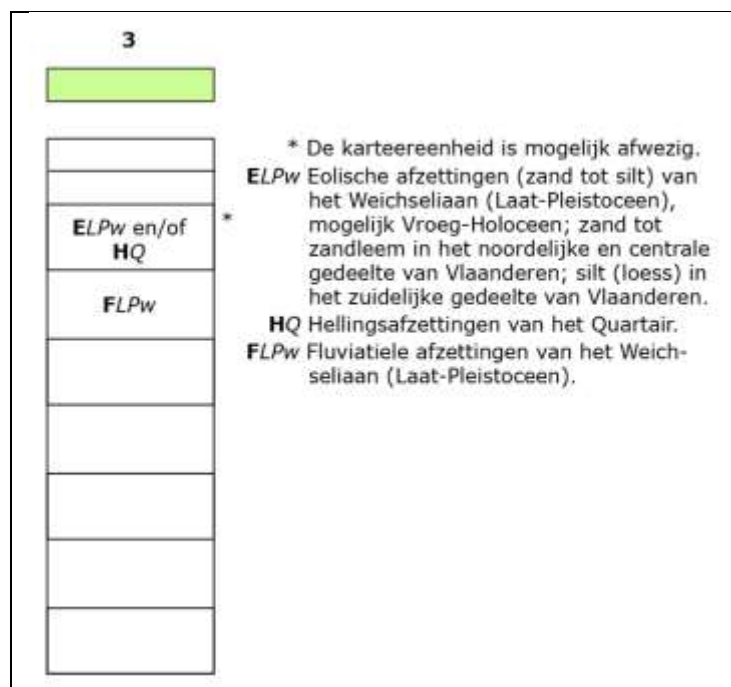
- Textuurklasse: A = leem
- Drainageklasse: e = nat, sterk gleyig met reductiehorizont
- Profielontwikkelingsgroep: p = zonder profielontwikkeling

Bodemtype: OT

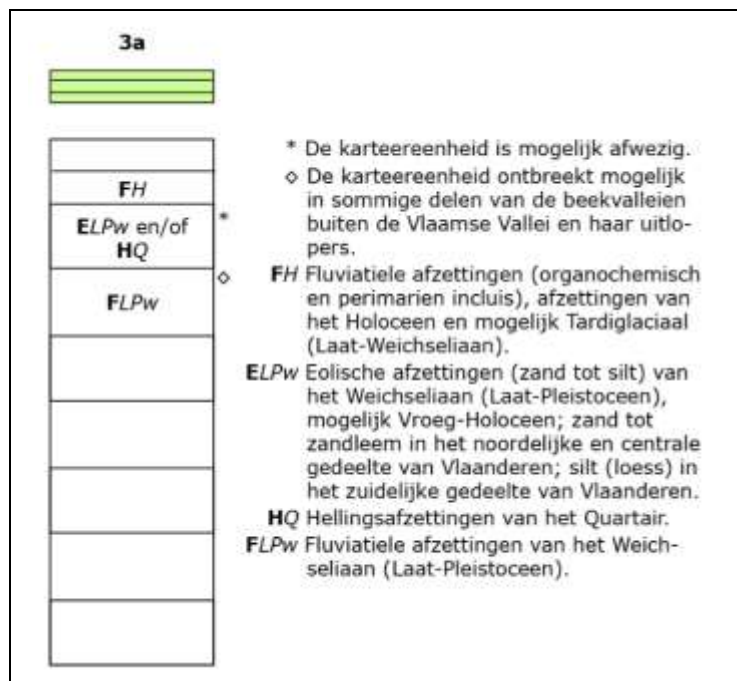
- Streek: Kunstmatige gronden
- Serie: O = kunstmatige gronden
- Type: T = sterk vergraven gronden

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

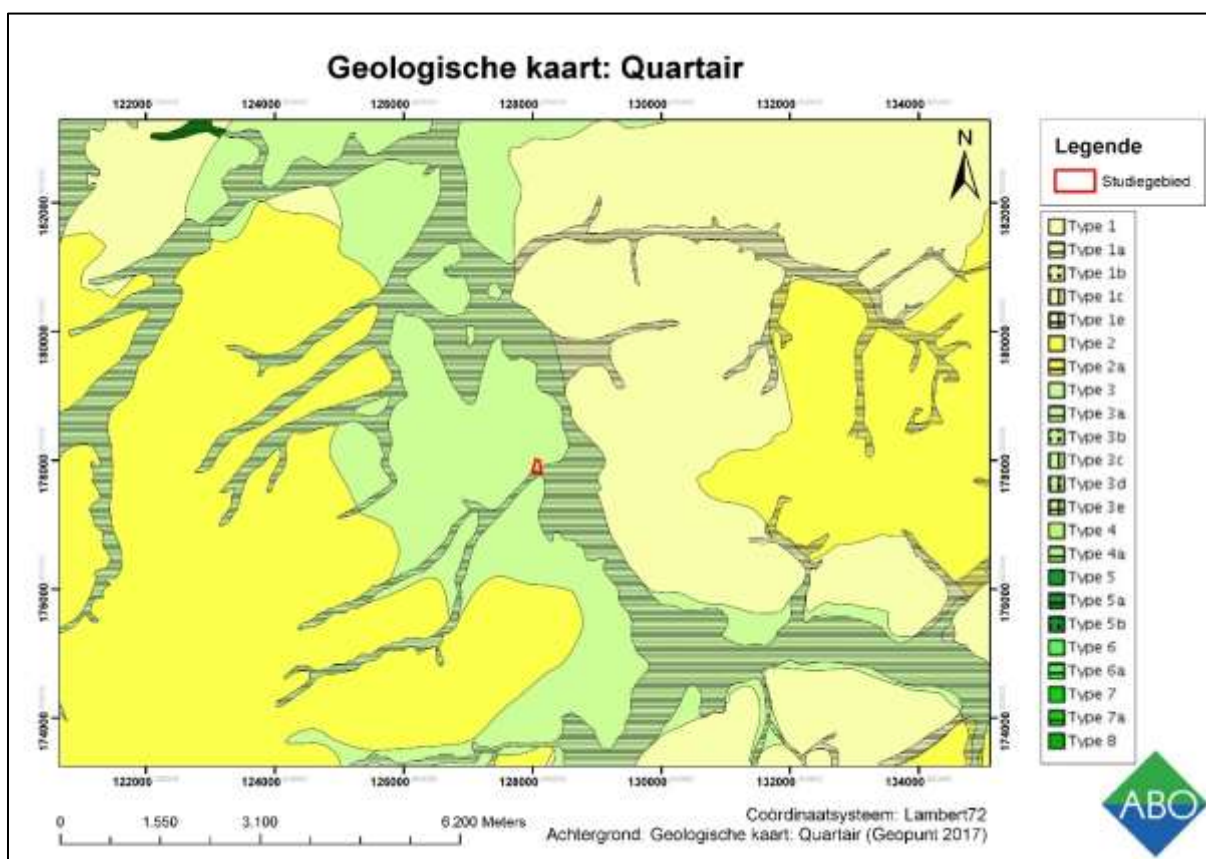
In het onderzoeksgebied is er een zone met “Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie”, dit betreft dus Type 3 en er is een kleinere zone met “Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (3)” hetgeen dus Type 3a vertegenwoordigt. Type 3a is dus net het valleitje van de Wildebeek waar er zich dus fluviatiele afzettingen bevinden bovenop de Pleistocene sequentie.

Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 3) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 16: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 3) (bron: Geopunt 2017)

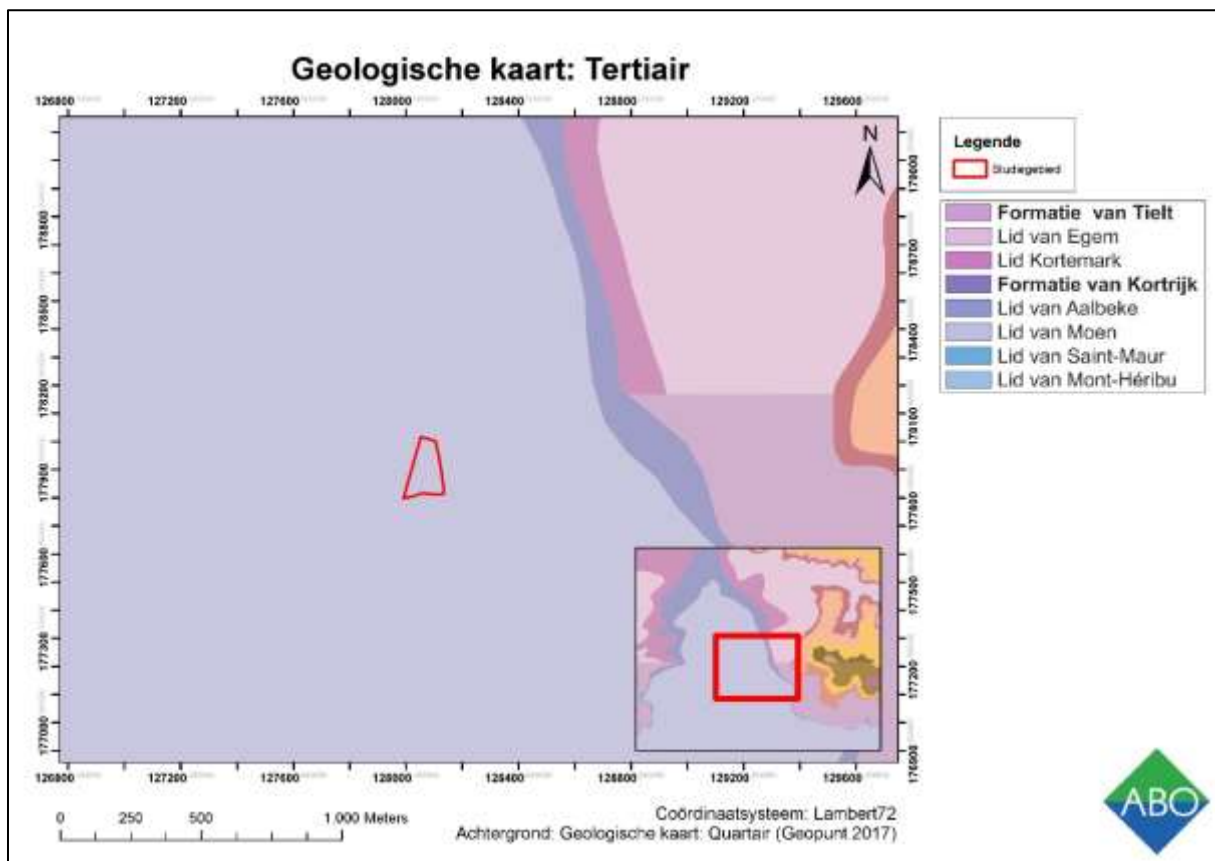
Figuur 17: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

De regio rond het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door een aantal geologische formaties die bepalend zijn voor de opbouw van het landschap. Het Tertiair is een geologisch tijdperk dat volgt op het Krijt en wordt opgevolgd door het Kwartair. Het Tertiair duurde van 65 tot 2,58 miljoen jaar (*Ma*) geleden. Flora en fauna herstelden zich van de extincties aan het einde van het Krijt en er ontwikkelden zich talrijke geheel nieuwe soorten.

Volgens de Tertiairgeologische kaart behoort het onderzoeksgebied tot de Formatie van Kortrijk (Lid van Moen) met grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen; *Nummulites planulatus*. De hierna volgende summiere omschrijving is gebaseerd op het 'Voorstel Lithostratigrafische indeling van het Paleogeen' (Maréchal & Laga 1988), van het Paleogeen en het Neogeen (Laga e.a. 2001).

De Formatie van Kortrijk (Ko) is omschreven als een doorgaans kleig facies met weinig macrofossielen. De formatie bestaat uit door de zee afgezette (mariene) kleilagen uit het Ypresiaan (Vroeg-Eoceen, rond 52 miljoen jaar oud). Toen werden deze streken verschillende keren bedekt door de zee die hier van alles afzette. In het uiterste westen van België vormt de formatie een 125 meter dik pakket in de ondergrond, maar naar het oosten toe wordt de dikte geleidelijk aan minder.

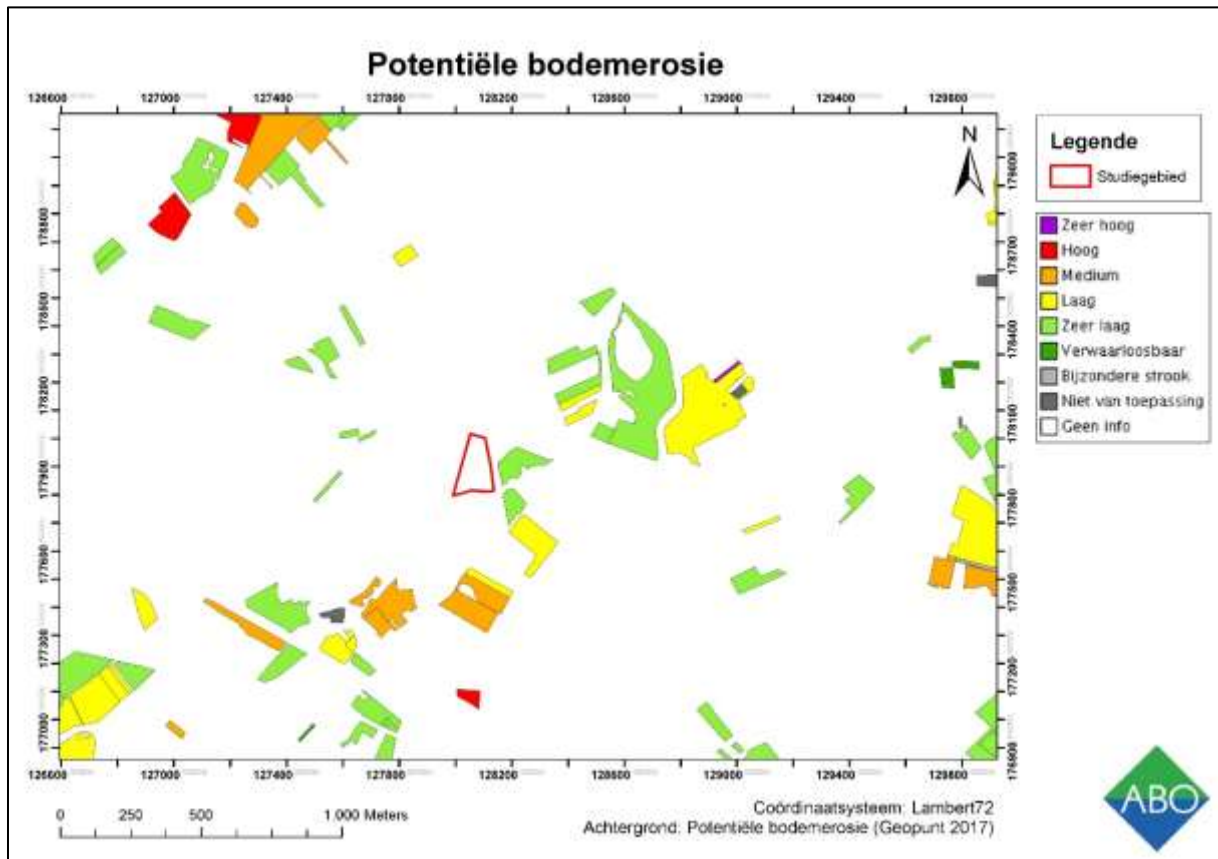
Figuur 18: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

In het onderzoeksgebied wordt de Formatie van Kortrijk (Laga e.a. 2001) opgesplitst in het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. De klei van Moen, bestempeld als een magere klei, bleek ideaal voor het bakken van bakstenen. De Formatie van Kortrijk neemt de grootste delen van het onderzoeksgebied in met uitzondering van de strook in de omgeving

van Lendeledede, de hoger gelegen gebieden in de omgeving van Bellegem, het gebied van Otegem tot Kruishoutem en in grote delen van de Vlaamse Ardennen.

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

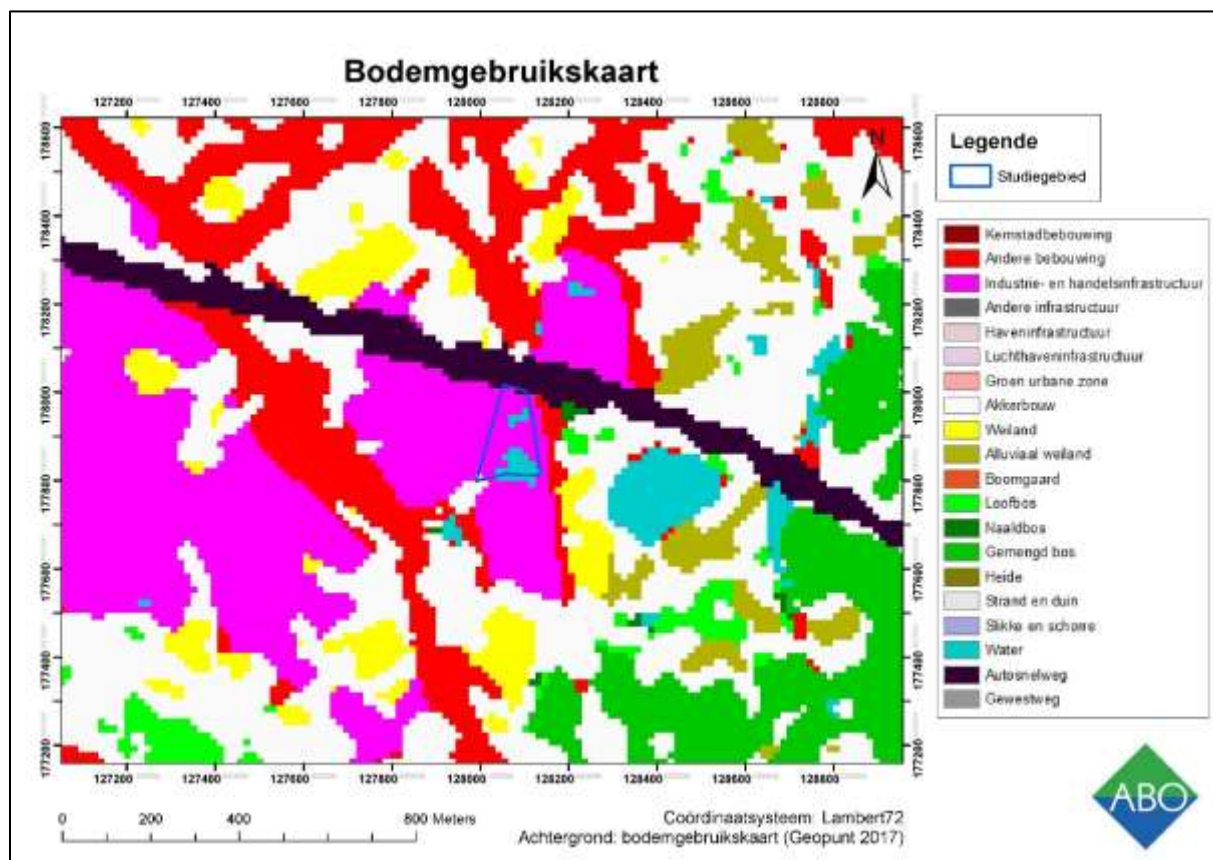
Ter hoogte van het studiegebied is er door de aanwezigheid van bebouwing geen informatie beschikbaar over de potentiële bodemerosie. We kunnen er echter vanuit gaan, dat de gronden in het onderzoeksgebied wegens de bewoning en de aanwezigheid van vegetatie en verharding zeer weinig tot verwaarloosbaar onderhevig zijn aan bodemerosie.

Figuur 19: Bodemerosiekaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Volgens de Bodemgebruiksk kaart wordt het studiegebied gekenmerkt door de aanwezigheid van infrastructuur (grijs), bebouwde oppervlakte (rood), water (rood) en vegetatie (groen). Het merendeel van de omgeving bestaat ook uit industrie- en handelsinfrastructuur en uit bebouwing (Figuur 20).

Figuur 20: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Geopunt 2017)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Buiten archeologische zone
Landschapsatlas	Geen relict in de buurt (<1km)
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.1
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Relevant, cf. 4.1.2
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.3
Inventaris Historische stadskern	Buiten historische stadskern
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Buiten GGA
Wereldoorlog relict	Geen relict in de buurt (<1km)
Andere historisch/ archeologische relict	Relevant, cf. 4.1.4
Belgisch Molenbestand van verdwenen molens	Niet relevant, cf. 4.1.5
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, niet gedetailleerd genoeg maar wel vermeld, cf. 4.2.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.2.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.2.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.2.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.2.5

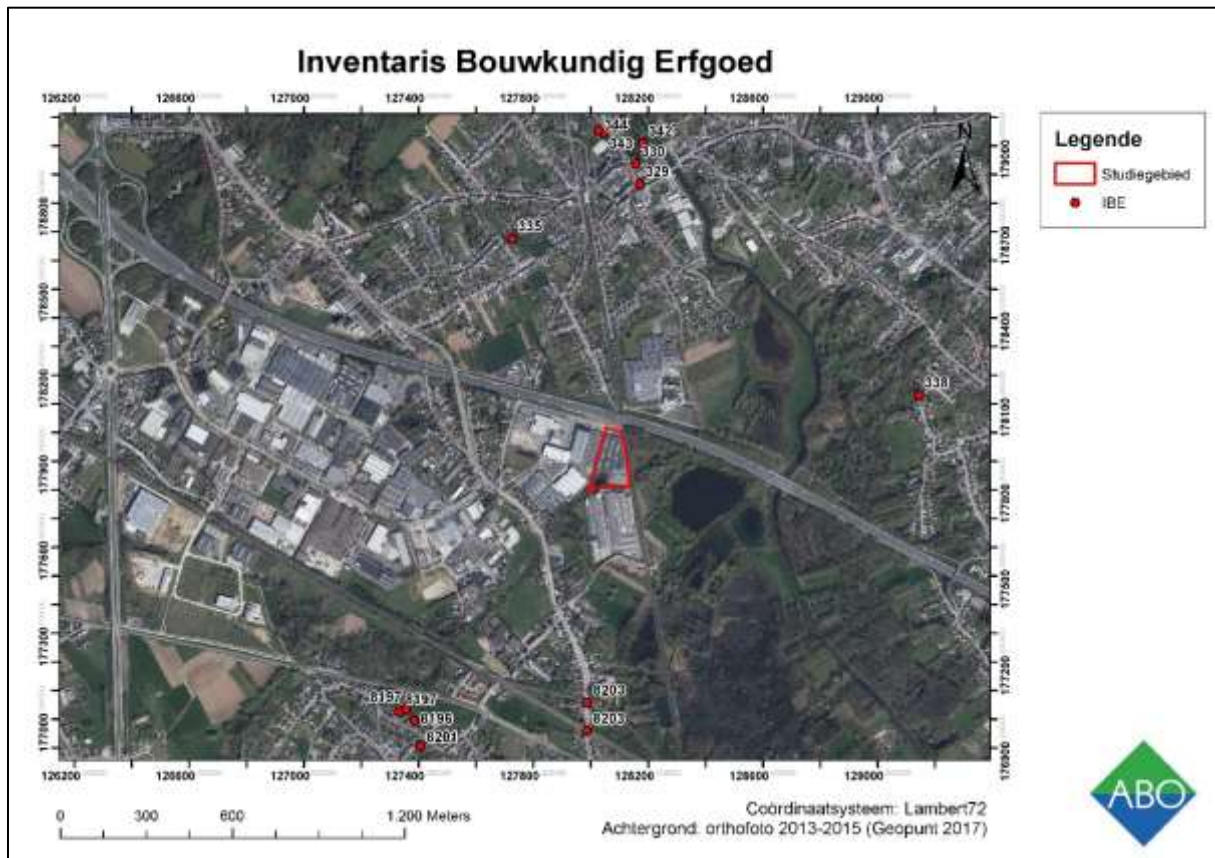
Figuur 21: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

De overzichtskaart van het Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied onmiddellijk aangrenzend aan het studiegebied geen enkele melding van beschermde archeologische sites; beschermde cultuurhistorische landschappen; zones opgenomen in het archeologisch inventaris of wereldoorlog relict/zones.

4.1.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Uit onderzoek blijkt, dat de regio van zowel in de Prehistorie als in de Romeinse tijd een vrij dichte bewoning gehad heeft (Agentschap Onroerend Erfgoed 2016). Na een terugval in de Vroege Middeleeuwen ontwikkelde het gebied rondom Aalst zich verder tijdens de Middeleeuwen en in de Nieuwe Tijd. De heropleving van de economie tijdens de 19de eeuw leidde tot een gevoelige bevolkingsaan groei. Wat betreft het bouwkundig erfgoed rondom het onderzoeksgebied kunnen we stellen, dat deze zone gekenmerkt werd door een uitgesproken agrarisch karakter. Her en der liggen er in het landschap grotere en kleinere hoeves verspreid. In dit 'hoevenlandschap' werd in de tweede helft van de 20ste eeuw het huidige bedrijventerrein ingeplant.

Figuur 22: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed en het onderzoeksgebied (rood) (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017)

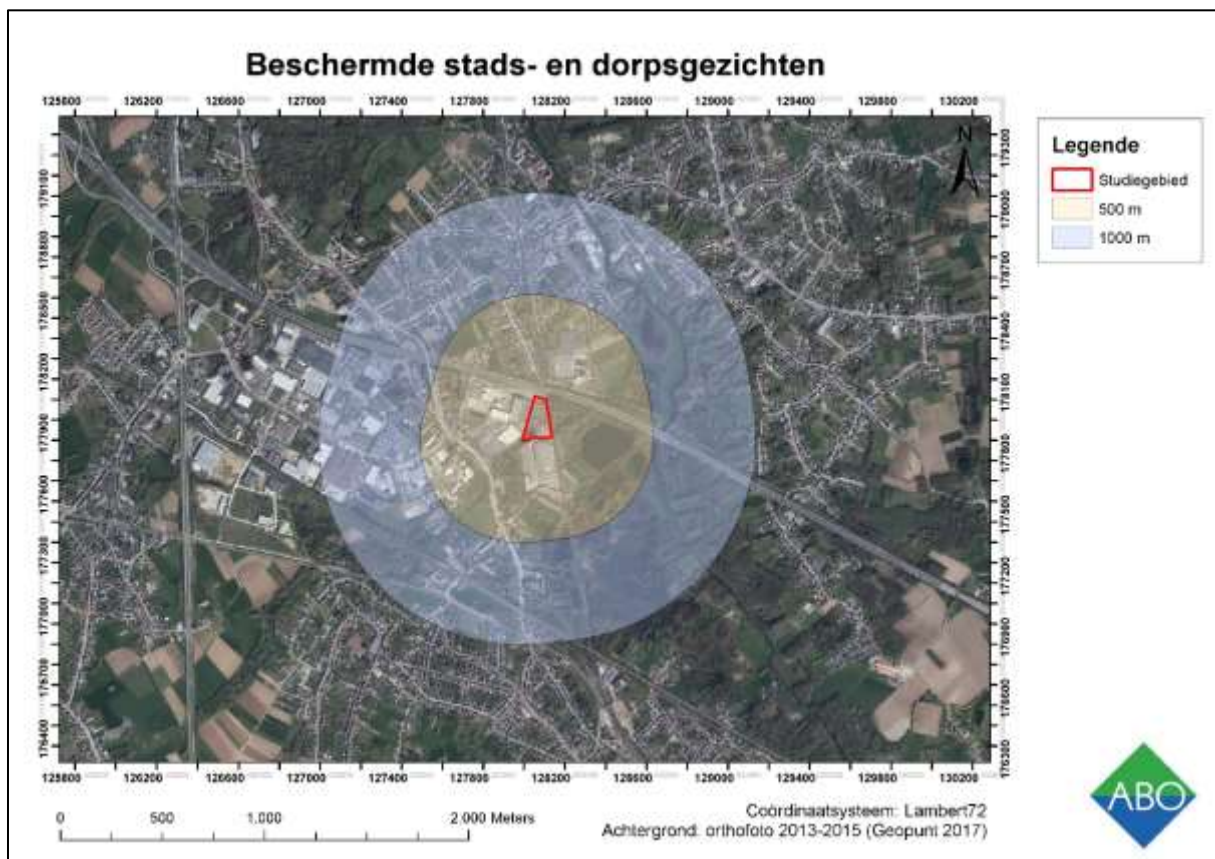
Onderstaande tabel geeft een beknopte inhoud en locatie van het bouwkundig erfgoed in een straal van ongeveer 1000 m rond het onderzoeksgebied:

IBE	Locatie	Omschrijving	Datering
331	Erembodegem-Dorp 56-58, Aalst	Dorpswoning	Derde kwart 19 ^{de} eeuw
335	Kepepestraat 51, Aalst	Burgerhuis	19 ^{de} eeuw
336	Kepepestraat 52, Aalst	Boerenburgerhuis	19 ^{de} eeuw

338	Sint-Amandstraat zonder nummer, Aalst	Sint-Amanduskapel	Tweede kwart 17de eeuw
8197	Kapellestraat 48-50, Denderleeuw	Twee arbeiderswoningen	Vierde kwart 19 ^{de} eeuw
8203	Steenweg zonder nummer, Denderleeuw	Spoorwegbruggen	19 ^{de} eeuw

Figuur 23: Tabel met de locatie van het bouwkundig erfgoed in de regio

4.1.2 BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

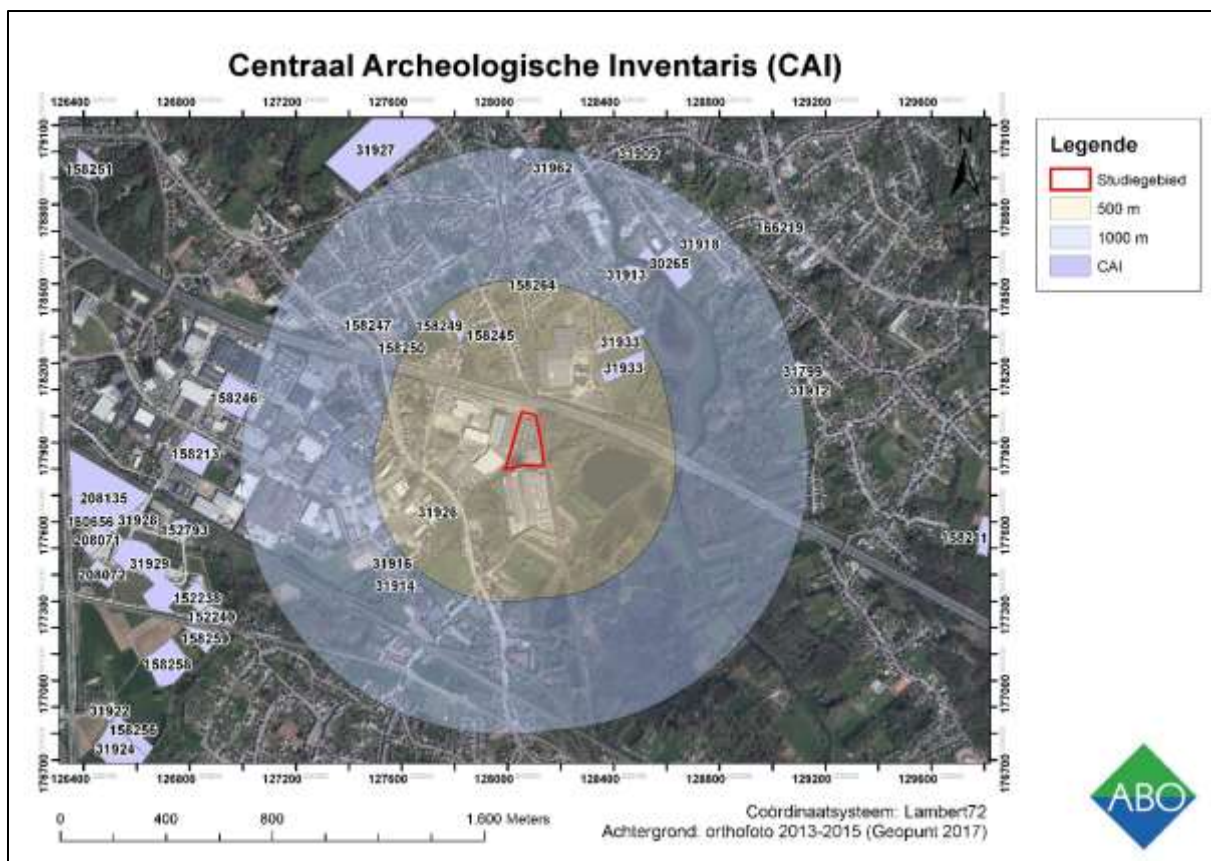
Figuur 24: Orthofoto (2013-2015) met aanduiding studiegebied (rood) en beschermde stads- en dorpsgezichten binnen een straal van 500 en 1000m (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017)

In de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied (Figuur 3) bevinden zich geen en beschermde stads- en dorpsgezichten.

4.1.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

De overzichtskaart (Figuur 38) geeft alle CAI-meldingen in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied weer.

Wat betreft de meldingen uit het centrale archeologische inventaris (CAI) rondom het onderzoeksgebied (250m) zijn de meldingen op te delen in twee perioden: Steentijd en Romeinse periode. Het grootste aandeel van de CAI meldingen in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied (250m) zijn stenen klingen en afslagen uit de steentijden. Hiernaast zijn er in de nabije omgeving ook twee vondstconcentraties van Romeins aardewerk aangetroffen. Deze indiceren de nabijheid van menselijke occupatie tijdens de Romeinse periode.

Figuur 25: De CAI-meldingen in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied (2017)

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
31926	Industrielaan, Erebodegem	Romeinse vondstenconcentratie: handgevormde aardewerkscherven en tegulae	Romeinse Tijd
31933	Dokter Carlierlaan, Erebodegem	Steentijd: geretoucheerd klingfragment. Vondstenconcentratie van Romeins aardewerk	Romeinse Tijd / Steentijd
158264	Kortestraat, Erebodegem	Fragment van een mijnkling, ongeretoucheerde afslag in mijnsilex	Steentijd
158245	Italiëstraat, Erebodegem	2 ongeretoucheerde afslagen	Steentijd

158249	Welleweg, Erebodegem	Gepolijste afslag in mijnsilex	Steentijd
158250	Welleweg, Erebodegem	Ongeretoucheerde afslag	Steentijd
214761	Naast E40, Erebodegem	Paleolandschappelijk booronderzoek. Geen resultaten beschikbaar	Steentijd

Figuur 26: Overzichtstabel CAI-locaties in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied

4.1.4 ANDERE HISTORISCHE OF ARCHEOLOGISCHE BRONNEN

Er is geen informatie hieromtrent bekend.

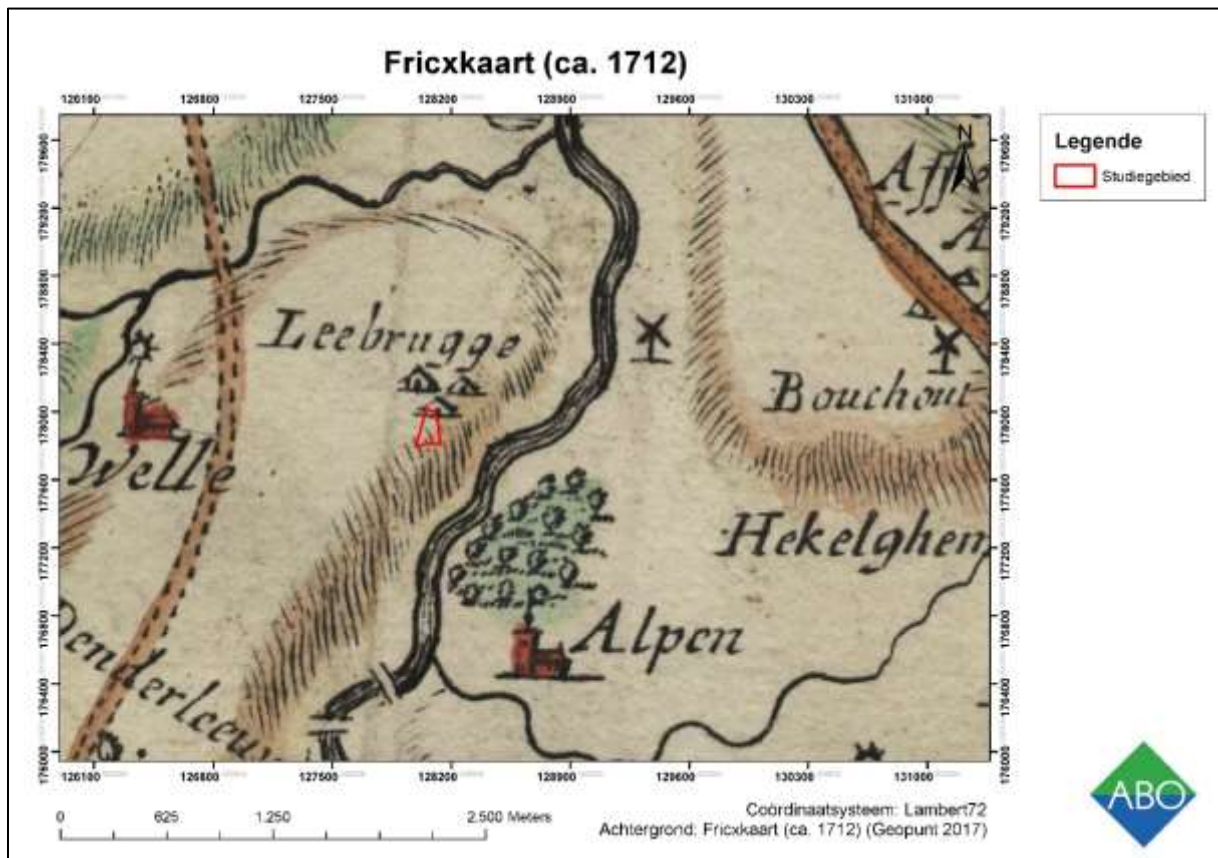
4.1.5 BELGISCH MOLENBESTAND MOLENS

Er is geen molenerfgoed gekend in de dichte nabijheid van het onderzoeksgebied.

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FRICXKAART (CA. 1712)

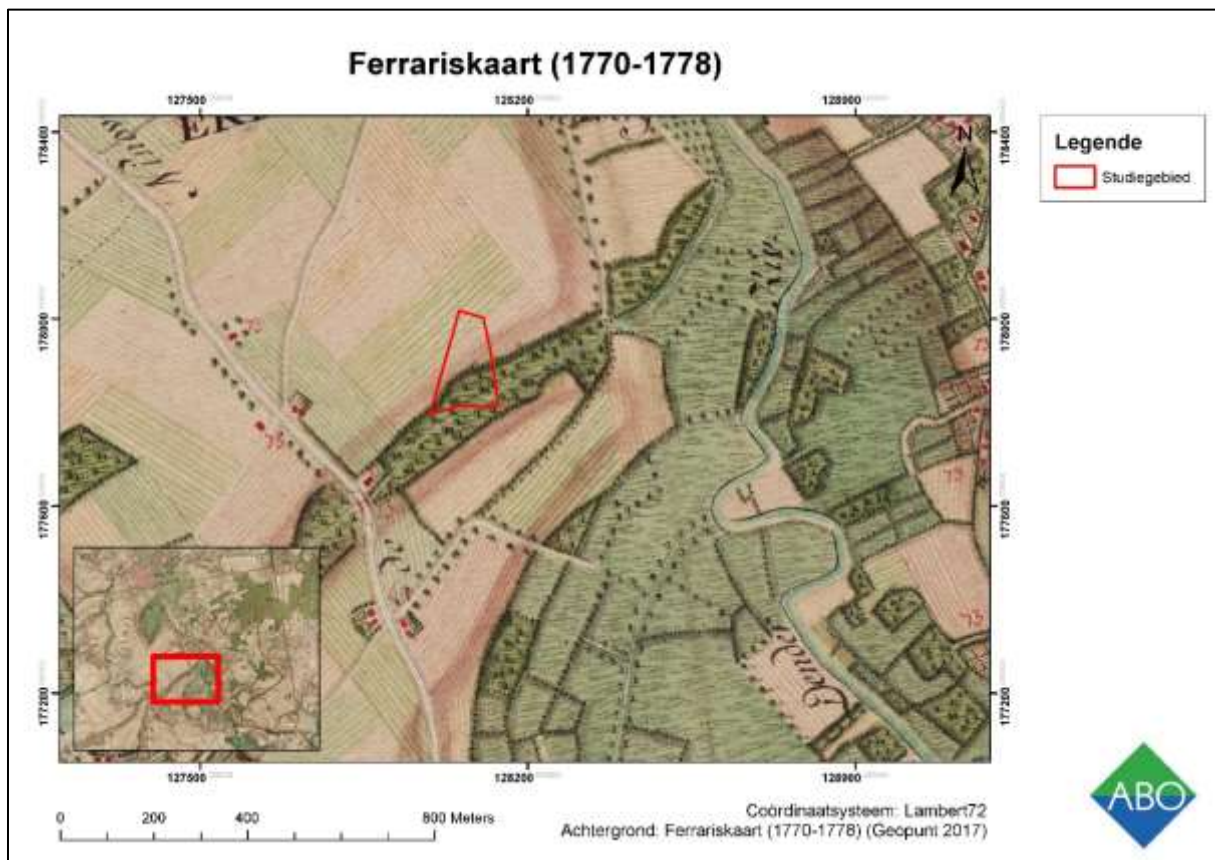
Op de kaart van Fricx wordt de omgeving van het onderzoeksgebied slechts heel summier aangeduid (Figuur 27). Het onderzoeksgebied bevond zich in de nabijheid van de Wildebeek. Door het gebrek aan detaillering is de Fricxkaart verder weinig relevant voor dit onderzoek.

Figuur 27: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

4.2.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

De Ferrariskaart of de *Carte de Ferraris* (De Atlas Ferraris 2009) is eigenlijk een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris die generaal was bij de Oostenrijkse artillerie. De Ferrariskaarten geven de gedetailleerde toestand aan het einde van het Ancien Régime weer, net voor het begin van de Industriële Revolutie (De Atlas Ferraris 2009). Het landschap verschilde toen nog niet zoveel van dat van de Middeleeuwen. De kaarten vormen een uitstekende bron voor informatie, bijvoorbeeld voor archeologen, die verdwenen gebouwen en archeologische structuren willen identificeren. De Ferrariskaart geeft ook het onderzoeksgebied weer (Figuur 28). De vallei van de Wildebeek en de akkers in en rondom het onderzoeksgebied zijn duidelijk ingetekend. Her en der zijn de hoeves in het landschap te zien. Ook hier wordt het beeld van een agrarisch gebied – een typisch hoevenlandschap – duidelijk bevestigd.

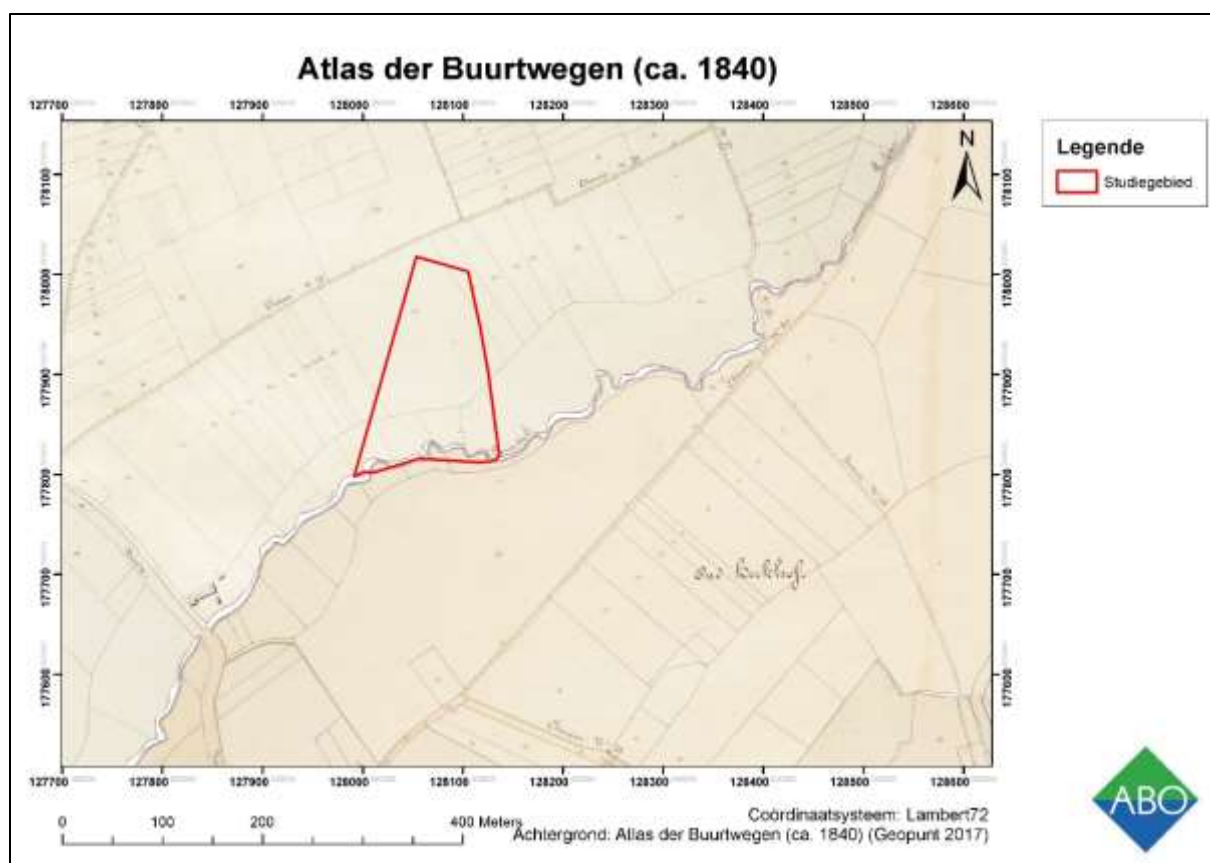

Figuur 28: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

4.2.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

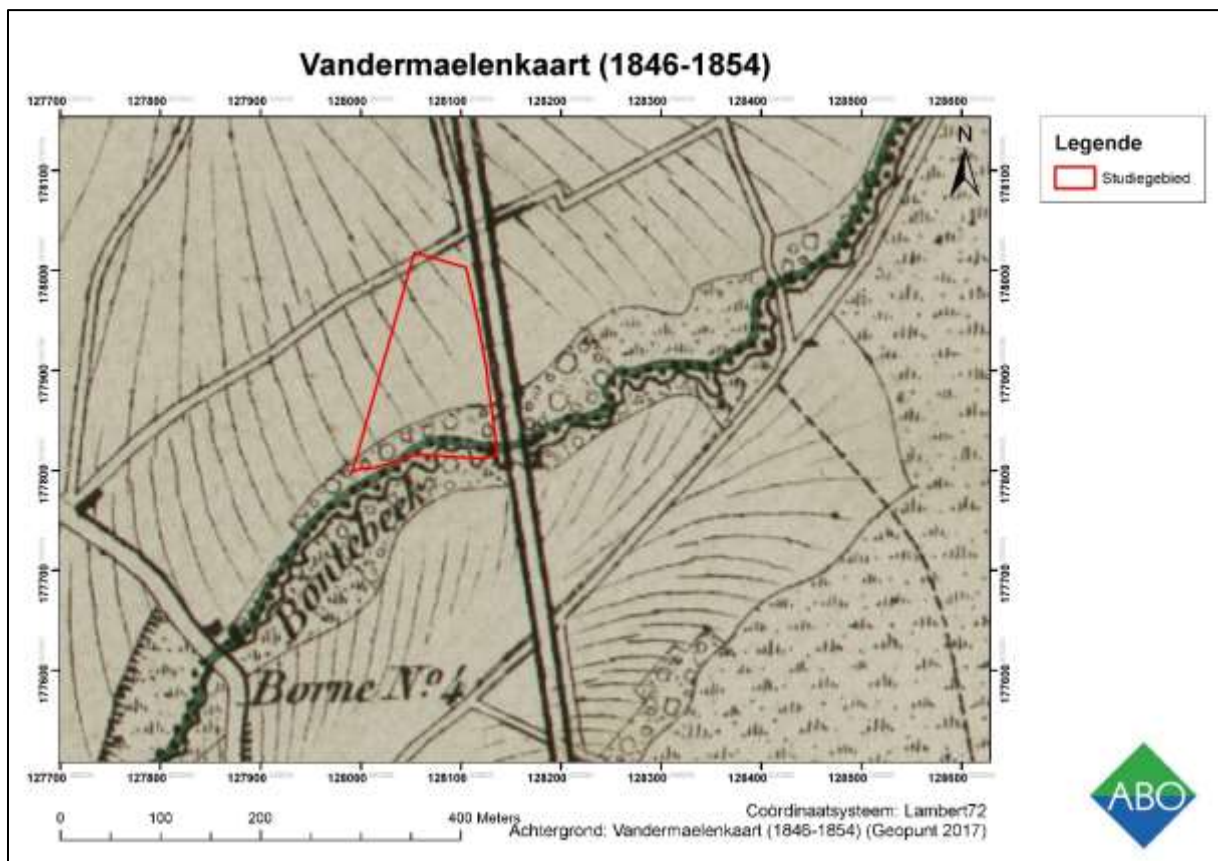
Toen in 1841 de 'Wet op de buurtwegen' van kracht werd, wilde de wetgever ondubbelzinnig aanduiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Al deze buurtwegen werden opgetekend in de Atlas der Buurtwegen. De Atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (*sentiers*).

De Atlas der Buurtwegen geeft voor de situatie in het onderzoeksgebied geen opmerkelijke verandering weer (Figuur 29). Het onderzoeksgebied valt nagenoeg samen met de huidige grenzen tussen de verschillende percelen. Het onderzoeksgebied was op dat ogenblik nog steeds onbebouwd.

Figuur 29: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

4.2.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

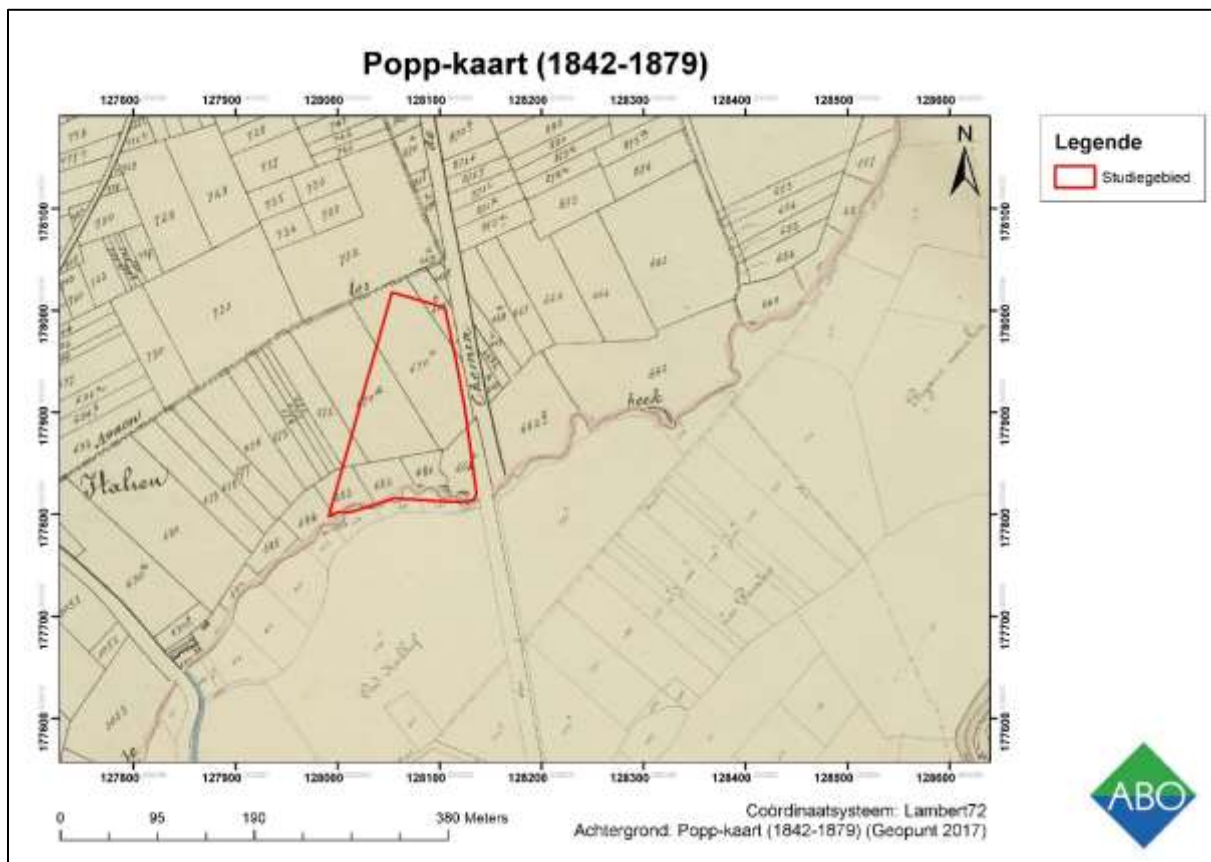

Figuur 30: Vandermaelen kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

De kaart van Vandermaelen uit ca. 1846 geeft een nagenoeg gelijkaardige situatie weer als op de Atlas der Buurtwegen (Figuur 30). Veel al rurale omgeving met velden en akkerlanden. Blijkbaar was het onderzoeksgebied op dat ogenblik nog steeds onbebouwd.

4.2.5 POPPKAART (CA. 1842-1879)

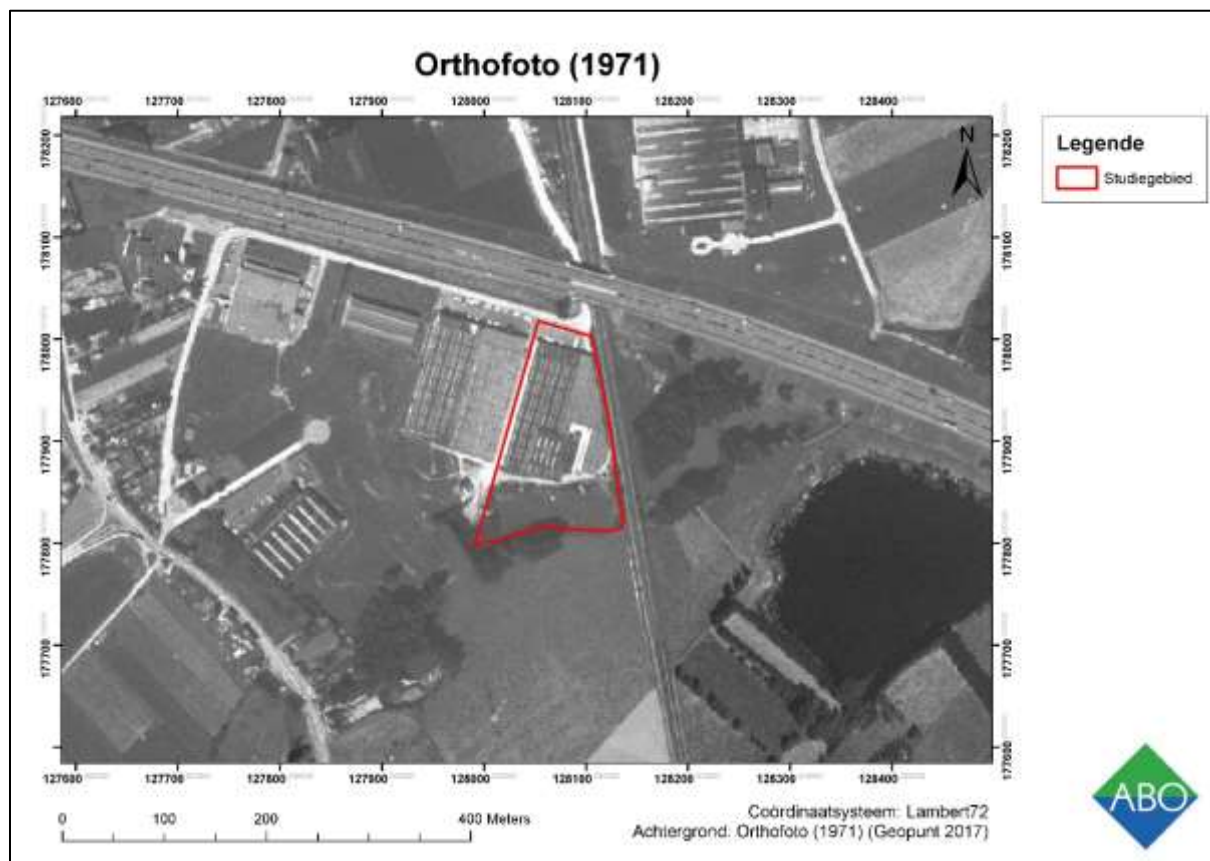
De Poppkaart geeft eenzelfde beeld als de Vandermaelenkaart van het studiegebied (Figuur 31), echter een stuk ontbreekt.

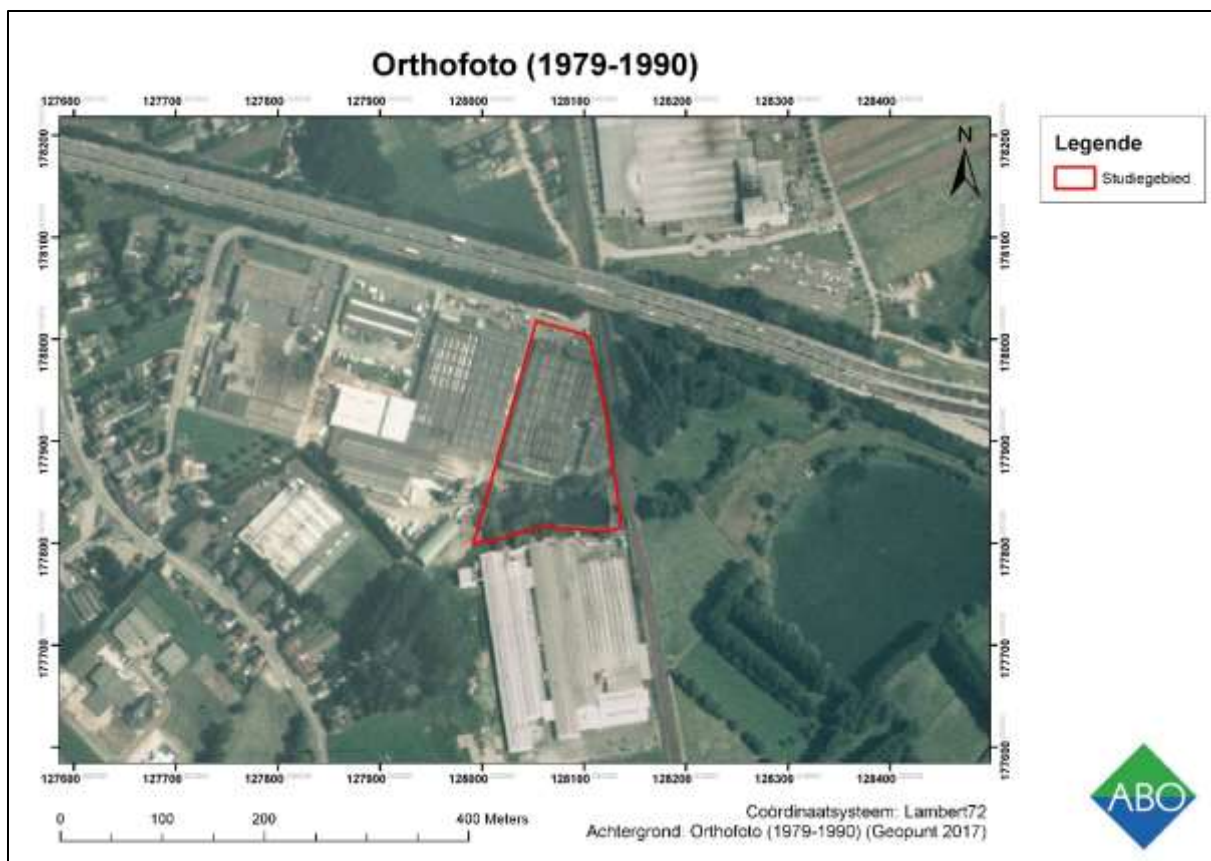
Figuur 31: Popp kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

4.3 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

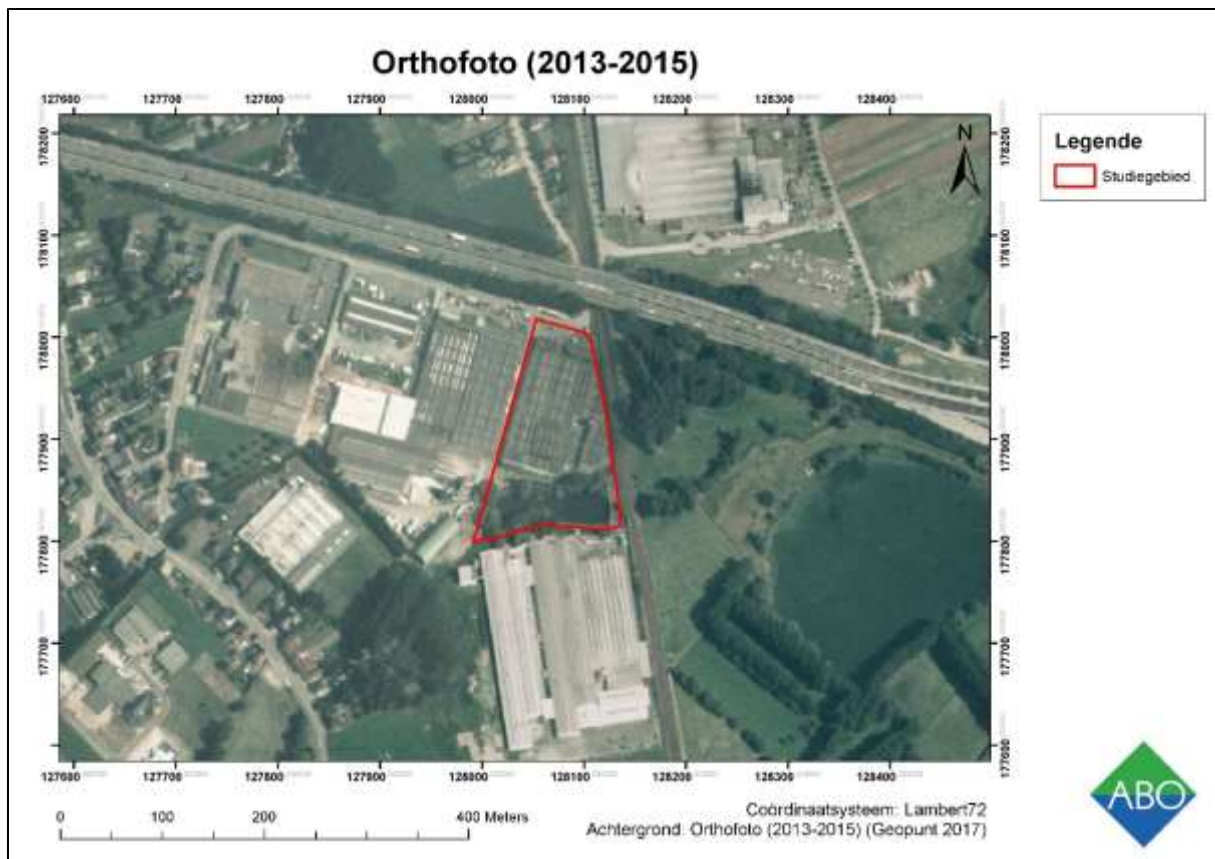
De omgeving van het onderzoeksgebied heeft sinds de 19de eeuw een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt (Figuur 32-34). Waar in de 19de eeuw het onderzoeksgebied en de ruime omgeving een duidelijk agrarisch karakter hadden, zien we op de orthofotomozaïek 1971 in het onderzoeksgebied loodsen staan. Deze loodsen zijn daar waarschijnlijk tijdens de jaren 1960 opgetrokken. In het zuiden van het onderzoeksgebied kunnen we een grote waterpartij waarnemen.

Figuur 32: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, zwart-wit 1971) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 33: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 1979-1990) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 34: Orthofotomosaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

Op de orthofotomosaïek 1979-1990 zien we hoe het onderzoeksgebied vrijwel identiek is aan de reeds gekende situatie. Vervolgens zien we hoe op de orthofotomosaïek van 2013-2015 de huidige situatie ontstaat. Opmerkelijk is hoe het oostelijke deel van de vijver werd gedempt en dat ter plekke een parkeerplaats werd ingericht.

5 GEMOTIVEERD ADVIES

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de potentiële archeologische vindplaatsen ter hoogte van het onderzoeksgebied. De oudste vondsten in de omgeving van het onderzoeksgebied dateren uit de Steentijd. Ook zijn er tekenen van Romeinse aanwezigheid en laatmiddeleeuwse bewoning. Wat betreft het bouwkundig erfgoed rondom het onderzoeksgebied kunnen we stellen, dat deze zone gekenmerkt werd door een uitgesproken agrarisch karakter. Her en der liggen er in het landschap grotere en kleinere hoeves verspreid. Wat betreft de meldingen uit het centrale archeologische inventaris (CAI) rondom het onderzoeksgebied, blijkt opnieuw dat deze zone gekenmerkt werd door een uitgesproken agrarisch karakter. In dit agrarische landschap zal in de tweede helft van de 20ste eeuw, ter hoogte van het onderzoeksgebied, het huidige bedrijventerrein worden ingeplant.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

5.2.1 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING EN POTENTIEEL

Op basis van het bureauonderzoek kan gesteld worden, dat het onderzoeksgebied gelegen is in een relatief onvruchtbaar gebied, vanwege zijn eerder natte karakter als overstromingsgebied van de Wildebeek. De landschappelijke *setting* is dus eerder ongeschikt voor langdurige menselijke bewoning.

- Wat de prehistorie betreft kan, op basis van eerder vondsten in de omgeving van het onderzoeksgebied, niet uitgesloten worden dat er resten en sporen aangetroffen kunnen worden.
- Hetzelfde geldt waarschijnlijk ook voor de Romeinse Tijd. De aanwezigheid van vondstconcentraties van Romeins aardewerk in de nabije omgeving tonen aan dat er in de omgeving van het onderzoeksgebied sprake was van menselijke occupatie. Dit verhoogt
- Na het verdwijnen van de Romeinse bewoning in het midden van de vierde eeuw werd de ruime omgeving rondom het onderzoeksgebied gedurende de Vroege Middeleeuwen verlaten en was er vermoedelijk geen bewoning aanwezig, daar archeologische indicaties hiervoor in de nabije omgeving ontbreken.
- Het onderzoeksgebied werd pas laat ingeschakeld in de landbouwactiviteiten rondom Aalst. Daarom is de verwachting voor sporen uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd ook laag.
- Zelfs tot in de Nieuwste Tijd werd, voor zover kan worden achterhaald uit de cartografische bronnen, het onderzoeksgebied niet bebouwd. Historisch kaartmateriaal duidt de wijdere omgeving aan als zijnde akkerland en houtland.

Het onderzoeksgebied is sinds de jaren '60 van de vorige eeuw in gebruik als industriële zone. Dit houdt in dat de bodem geëgaliseerd werd en verstoord is door de funderingen van de aanwezige bebouwing met een conservatief geschatte bodemverstoring van minimum -0,90mMV (cf. hfst. 2). Het enige stuk van het onderzoeksgebied, dat niet bebouwd is, ligt ten zuiden van de bestaande loodsen. De ene helft bestaat uit een vijver, de andere helft bestaat uit een parkeerterrein, dat werd aangelegd bovenop de

oostelijke helft van de deels gedempte vijver. Dit deel van de voormalige vijver werd opgehoogd met gemiddeld 2,5m ophopingsmateriaal.

Indien er uitgegaan wordt dat het funderingsdetail correct is opgebouwd dan kan gesteld worden dat de impact van de geplande bouwwerken op het archeologisch archief eerder laag is, aangezien de bodemopbouw niet meer intact is en het archeologisch archief hierdoor reeds grotendeels werd aangetast. Het is echter niet mogelijk om een sluitend bewijs te leveren van de bodemverstoring onder de bestaande gebouwen. Dit feit gecombineerd met een hoge verwachting op inheems-Romeinse sporen zorgt ervoor dat een vrijgave van het gebied zeer moeilijk te beargumenteren valt.

De landschappelijke, archeologische en historische gegevens die verzameld zijn in deze bureaustudie maken in combinatie met de bekende gegevens over bodemverstoringen dan ook dat er een **potentieel tot kennisvermeerdering** bestaat mits de bodemverstoring beperkt is. Er wordt dan ook **verder onderzoek in uitgesteld traject** aangeraden om de bodemverstoring definitief vast te stellen en op basis daarvan verder onderzoek uit te sluiten of uit te voeren.

5.2.2 ONDERZOEKSVRAGEN

Het bureauonderzoek biedt volgende antwoorden op de onderzoeksvragen:

- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

Uit het archeologisch, historisch en landschappelijk onderzoek blijkt, dat het plangebied deels gelegen is in de vallei van de Wildebeek. Dit betekent, dat het hoger en droger gelegen deel van het plangebied – in de onmiddellijke nabijheid van water – aantrekkelijk was voor menselijke occupatie. Dit kunnen we afleiden uit de nabije Romeinse vondstconcentratie. Het plangebied heeft dus een zeker archeologisch potentieel. Aan de andere kant werd het natuurlijke landschap pas laat definitief omgezet in een antropogeen landschap.

- Hoe verhouden de gekende archeologische sites in de buurt zich tot het landschap?

We hebben in en rondom het onderzoeksgebied te maken met een historisch agrarisch landschap. Dit betekent een relatief open landschap met akkers en weiland en her en der verstrooid een reeks grotere en kleinere hoeves. Ook kunnen er in een dergelijk 'hoevenlandschap' kapelletjes worden aangetroffen. Deze hoeves stonden in functie van de bevoorrading van de omliggende steden.

De gekende archeologische meldingen in de nabije omgeving behandelen allemaal losse vondsten of vondstenconcentraties zonder bewoningssporen. Het is dus mogelijk dat er zich ergens in de omgeving een tijdelijke of permanente bewoningskern heeft bevonden tijdens respectievelijk de Steentijden en Romeinse periode, de twee periodes gedateerd door de gekende archeologische vondsten

- Is de bodemopbouw in het onderzoeksgebied intact, gedeeltelijk of volledig verstoord?

Het onderzoeksgebied is sinds de jaren '60 van de vorige eeuw in gebruik als industriële zone (cf. hfst. 2). Dit houdt in dat de bodem geëgaliseerd werd en verstoord is door de aanwezige bebouwing. Uit bodemkundig onderzoek blijkt, dat een stukje van het onderzoeksgebied grenst aan een zone met "sterk vergraven gronden" gekarteerd als 'OT' ligt. Het enige stuk van het onderzoeksgebied, dat niet bebouwd is, ligt ten zuiden van de loodsen. De ene helft bestaat uit een vijver, de andere helft bestaat uit een parkeerterrein, dat werd aangelegd bovenop de oostelijke helft van de deels gedempte vijver.

Hoewel er sterke indicaties zijn dat de bodem onder de bebouwde zones sterk verstoord is tot minstens -0,93mMV is hiervan geen sluitend bewijs.

- Wat is de bewaringstoestand van deze sites?

Het bureauonderzoek kon geen uitsluitel geven aangaande de bewaringstoestand van de potentiële archeologische sporen en vondsten in het onderzoeksgebied.

- Wat zijn de karakteristieken van deze sites?

Het bureauonderzoek kon geen uitsluitel geven aangaande de karakteristieken van de potentiële archeologische sporen en vondsten in het onderzoeksgebied.

- Wat betekent dit voor het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?

Het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied wordt eerder laag ingeschat vanwege de positie van het gebied in het overstromingsgebied van de Wildebeek en de verstoorde bodem. Om hiervan zekerheid te hebben, is echter verder onderzoek nodig.

- Welke impact hebben de voorziene werken op de bodem?

De impact van de geplande bouwwerken op het archeologisch archief is vermoedelijk laag, aangezien de bodemopbouw hoogstwaarschijnlijk niet meer intact is en het archeologisch archief aldus waarschijnlijk reeds grotendeels werd aangetast.

- Is verder archeologisch vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

De landschappelijke, archeologische en historische gegevens die verzameld zijn in deze bureaustudie maken in vergelijking met de bekende gegevens over bodemverstoringen, dat er onzekerheid blijft bestaan over de mogelijke aanwezigheid van een archeologisch intacte bodem en aldus een archeologisch potentieel.

Om hiervoor een definitief uitsluitel te krijgen wordt dan ook verder onderzoek in uitgesteld traject aangeraden om de bodemverstoring definitief vast te stellen en op basis daarvan verder onderzoek uit te sluiten of uit te voeren.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		04/09/2017
Patrick Hambach	Director		04/09/2017
Toon Moeskops	Business Unit Manager		04/09/2017
Jan Coenaerts	Senior Archeoloog/ Projectmanager		04/09/2017

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Aalst, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120309> (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2017,2: Denderleeuw, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120318> (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2017
- Denewet L., Molenecho's, molenbestand 2017: [Online], <http://www.molenechos.org/index>. (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2017: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Geopunt Vlaanderen 2017: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2017
- Laga, P ; Louwye, S. & Geets, S. (2001) Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium) : *Geologica Belgica*, 4, 135-152.
- Maréchal, R. & Laga, P. (1988) Voorstel Lithostratigrafische indeling van het Paleogeen: Nationale Commissies voor Stratigrafie, 207.
- Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 30 januari 2017).
- Provincie Oost-Vlaanderen. 2012. Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan. Gent
- Van Ranst E & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

DEEL 2 BIJLAGEN
